

ACTUA

FEM COSES AL BAIX SOLSONÈS I RODALIES

actua.larada.net

La Molsosa · Pinós · Clariana · Riner · Llobera · Pinell · Llanera · Castelltallat

ÍNDEX DE CONTINGUTS

L1: PROMOCIÓ DEL PAISATGE SOCIAL	00
1.1 PROGRAMA DE RECUPERACIÓ I DIVULGACIÓ DE LA MEMÒRIA POPULAR	00
1.2 PROGRAMA «PLA COL·LECTIU-PARTICIPATIU DEL PAISATGE»	00
1.3 PROGRAMA DE DEBAT I DIÀLEG TERRITORIAL	00
1.4 PROGRAMA ACTIVITATS	00
L2: FOMENT DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA (ESS)	00
2.1 Foment i visualització de l'ESS	00
2.2 FOMENT DEL COOPERATIVISME RURAL	00
2.3 FOMENT DEL CONSUM I LA CONTRACTACIÓ RESPONSABLE	00
L3: FOMENT I SUPORT DE L'ACCIÓ ASSOCIATIVA	00
3.1 PROGRAMA D'ATENCIÓ ASSOCIATIVA	00
3.2 FOMENT DEL CONEIXEMENT ENTRE ENTITATS I INTERCOOPERACIÓ	00
3.3. TALLERS FORMATIUS	00
3.4 VISIBILITZACIÓ I DIVULGACIÓ	00
L4: PROMOCIÓ DE COL·LECTIUS VULNERABLES	00
4.1 PROGRAMA ENFILAT: PROMOCIÓ SOCIAL I PERSONAL DE LES DONES	00
4.2 PROGRAMA DE FOMENT DE L'ENVELLIMENT ACTIU.	00
4.3 PROGRAMA DE FOMENT DELS JOVES I INFANTS.....	00
L5: COMUNICACIÓ I SEGUIMENT I AVALUACIÓ INTERNA I EXTERNA DEL PROJECTE ACTUA.....	00

ACTUA

FEM COSES AL BAIX
SOLSONÈS I RODALIES

Presentació

Acabem un any convuls que ha posat en evidència la nostra vulnerabilitat com a societat, però que també ha posat de manifest que les persones, i els veïnats, sempre som el centre. Que apropiarnos del nostre entorn, i enredar-nos unes amb les altres és necessari, factible, viable i necessari. Enredar-nos entre persones, grups i institucions diverses per enfortir encara més els llaços de solidaritat que signifiquen els nostres pobles pagesos i apropiarnos del nostre futur immediat per, “xino xano” amb les justes pretensions però amb totes les il·lusions, anar virant, des de sota terra, els sense sentits que inversemblantment ha acumulat el món en què vivim. La pandèmia de la Covid-19 ha posat de manifest que no es pot viure d’esquenes a la incertesa, i per fer-hi front, per ser “resilients” és imprescindible enfortir les nostres relacions socials, potenciar la nostra identitat, reconèixer i potenciar la diversitat. I no pas per aniquillar la incertesa, sinó per reconèixer-la i repensar-nos amb ella i afrontar-la des del bombardeig d’idees, activitats i possibilitats.

Us presentem el primer número del nou butlletí de seguiment del projecte ACTUA. Des d’ell volem compartir-vos semestralment la feina feta, idees i reflexions que fem juntament amb entitats i pobles del Baix Solsonès i rodalies. En aquest primer butlletí fem un repàs a la feina feta durant el 2019 i 2020.

Les idees no viuen sense organització

Gramsci

Sobre el projecte ACTUA

L'ACTUA és un espai d'acompanyament, suport i impuls d'actuacions i vehiculació d'idees per fer la vida als pobles del Baix Solsonès i rodalies més agradable i sostenible. Iniciat el 2009 i oficialment precebut com a Pla de Desenvolupament Comunitari, dels pocs a nivell català que són empreses per entitats comunitàries i dels pocs també empreses a zones rurals.

Els àmbits de treball són:

1. Promoció del paisatge social

S'hi treballen aspectes relacionats amb la memòria popular i el paisatge pagès dels pobles del baix Solsonès i rodalies. Es treballa en dues línies, cap endins i cap enfora. A través de la recuperació de la memòria popular (sigui a través d'entrevistes, tallers i trobades veïnals, fotografies antigues, cartografia etc), l'inventari i recuperació (material i immaterial) de patrimoni i indrets amb importància popular, es dona a conèixer la realitat, reptes i voluntats dels nostres pobles amb l'objectiu tant d'elaborar i alimentar un pla col·lectiu de paisatge, com d'enriquir i forçar debats sobre desenvolupament local i diàleg entre territoris.

2. Foment de l'economia social i solidària (ESS)

Visibilitzem i promovem la organització d'entitats de l'economia solidària i la seva pràctica, és a dir, aquelles activitats econòmiques que es conceben per generar riquesa comunitària i social pels pobles on es desenvolupa. Donem suport al disseny de projectes i a l'impuls de cooperatives, especialment sense afany de lucre i d'interès social. Es treballa perquè diferents iniciatives de l'economia solidària (siguin cooperatives o no) es coneguin i s'interrelacionin i també per avançar en el consum i contractació pública responsable des de les administracions locals.

3. Foment i suport a l'acció associativa

S'acompanya a associacions en el disseny de projectes, a la gestió legal-administrativa i en la seva constitució. Es creen espais i recursos perquè les diferents associacions es coneguin i puguin compartir recursos i projectes. S'organitzen tallers i recursos formatius de suport a l'acció associativa i es dona a conèixer el teixit associatiu dels nostres pobles.

4. Promoció social dels col·lectius més vulnerables

Dones, gent gran, i canalla són col·lectius que als nostres pobles presenten una vulnerabilitat pròpia. Més enllà de vetllar perquè les activitats que s'organitzen sigui especialment accessibles per aquests col·lectius, l'ACTUA presenta línies de treball pròpies per a cadascun d'ells. Des de l'any 2010 es du a terme el projecte Enfila't, de promoció social i persones de les dones. S'organitzen també activitats per a gent gran, joves i canalla per copsar, explicar i projectar el territori des de la seva mirada.

5. Comunicació, avaluació conjunta

L'ACTUA és un projecte obert a tota persona i entitat interessada, però no tothom qui vol, pot participar-hi, i tampoc tothom vol. No obstant, en la mesura que l'objecte del nostre treball són els nostres pobles en general, i que volem facilitar i propiciar un seguiment i avaluació col·lectiva de la nostra feina, destinem gran part de la feina en comunicar allò que fem a través del butlletí de seguiment, revistes temàtiques o publicacions. Anualment celebrem un plenari obert a tota persona interessada, i participem també en actes i xerrades tant del territori com de fora d'ell.

6. Centre de recursos i coordinació entre iniciatives

Donem suport a l'acció local a través de la posada en contacte entre iniciatives, donant un cop de mà en cercar aquells recursos (materials, socials, tecnològics, econòmics,...) que es puguin necessitar per dur a terme actuacions. Recollim i ens donem a conèixer a iniciatives del territori o properes temàticament per tal de coordinar-nos-hi, cooperar, i evitar malversació de recursos públics deguts a la descoordinació.

ÀMBITS DE TREBALL DE L'ACTUA 2019-20

1: PROMOCIÓ DEL PAISATGE SOCIAL

- 1.1 PROGRAMA DE RECUPERACIÓ I DIVULGACIÓ DE LA MEMÒRIA POPULAR
- 1.2 PROGRAMA «PLA COL·LECTIU-PARTICIPATIU DEL PAISATGE»
- 1.3 PROGRAMA DE DEBAT I DIÀLEG TERRITORIAL

2: FOMENT DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA (ESS).

- 2.1 FOMENT I VISIBILITZACIÓ PRÀCTIQUES I ORGANITZACIONS DE L'ESS
- 2.2 FOMENT DEL COOPERATIVISME RURAL
- 2.3 FOMENT DEL CONSUM I LA CONTRACTACIÓ RESPONSABLE.

3: FOMENT I SUPORT DE L'ACCIÓ ASSOCIATIVA.

- 3.1 PROGRAMA D'ATENCIÓ ASSOCIATIVA
- 3.2 FOMENT DEL CONEIXEMENT ENTRE ENTITATS I INTERCOOPERACIÓ
- 3.3 TALLERS FORMATIUS
- 3.4 VISIBILITZACIÓ I DIVULGACIÓ

4: PROMOCIÓ SOCIAL DELS COL·LECTIUS MÉS VULNERABLES

- 4.1 PROGRAMA ENFILA'T: PROMOCIÓ SOCIAL I PERSONAL DE LES DONES
- 4.2 PROGRAMA DE FOMENT DE L'ENVELLIMENT ACTIU
- 4.3 PROGRAMA PER LA VINCULACIÓ DE JOVES I CANALLA

5: CENTRE DE RECURSOS

6: GESTIÓ I AVALUACIÓ OBERTA I CONJUNTA

Si t'interessa, contacta'ns:

actua@larada.coop

672 49 12 23

ACTUA

FEM COSES AL SUD DEL SOLSONÈS

ACTUA al dia

Des de l'apartat de "Actua al dia" us expliquem les principals activitats de cada àrea de treball durant aquest 2020.

Paisatge social

1.1 Programa de recuperació i divulgació de la memòria popular.

Es duen a terme **10** entrevistes d'història de vida a persones grans. S'avança en la documentació de l'**arxiu de memòria popular del baix Solsonès i rodalies** amb 174 entrevistes a veïnes i veïns i un total de 337 entrevistes de l'àrea de la Catalunya Central. Des del 2017 s'està treballant classificar i ordenar les entrevistes d'històries de vida segons les normes NODAC.

Pel què fa a fotografies, al llarg del 2019 i 2020 s'ha treballat especialment en el recull i anàlisi de fotografies del paisatge, amb un **fons fotogràfic col·lectiu de paisatge del baix Solsonès i rodalies** que consta de 254 fotografies de paisatge i s'han establert 28 comparatives de fotografies antigues i actuals, el què es coneix com a parelles diacròniques. A banda aquest 2020 s'ha avançat en l'arxiu del **fons fotogràfic global de l'ACTUA** segons normes arxivístiques. Actualment el fons disposa de 701 fotografies. El fons fotogràfic es nodreix a partir de tallers veïnals de recull i formació sobre com conservar fotografies antigues, i de projectes concrets com el projecte Molsa. Degut a les mesures de prevenció de la Covid-19, el 2020 no s'han pogut celebrar els tallers i s'ha fet una adaptació on-line que encara és accessible a través del web **xxxxxxx**. L'objectiu del taller on-line és tant documentar com ubicar sobre mapa fotografies del fons de l'ACTUA, com aportar-ne de noves. Aquests tallers, que es celebren des del confinament del mes de març del 2020 fins a mitjans d'agost, s'acompanyen també de l'anàlisi participat de l'evolució del paisatge des dels anys vint del segle XX fins l'actualitat. Els resultats són

publicats. Els tallers tenen també per objectiu introduir a la metodologia de treball de l'ACTUA pel què fa a la recuperació de la memòria popular del paisatge a través de fotografies.

Encara relacionat amb recursos de memòria popular dels pobles, es disposa d'un **fons de pel·lícules super8mm** amb **XX** filmacions recollides en el projecte "Quaderns de Viatge: memòria popular en super8mm". Aquest projecte disposa d'una exposició que està disponible per a qualsevol persona i entitat interessada, que es reedita l'any 2018.

El repte per als propers anys és dissenyar i implementar un model d'arxiu popular tutelat conjuntament amb l'**Arxiu Comarcal del Solsonès**, altres arxius públics locals, l'ACTUA i entitats associatives locals.

L'any 2019 s'elabora una recerca sobre la percepció social de les rompudes forestals, tant dins com fora del territori, i de la memòria popular associada, i del seu impacte social i ecològic. Es recullen també propostes per millorar l'impacte positiu d'aquestes. Hi participen una cinquantena de persones, tècnics i veïns. En aquestes enquestes es recull també informació sobre l'evolució de la pràctica i la seva caracterització històrica. Els resultats s'integren a la publicació sobre canvi del paisatge del baix Solsonès i rodalies al llarg del segle XX.

1.2 Programa "pla col·lectiu-participatiu del paisatge".

L'objectiu del programa és generar consens social sobre quins valors materials i immaterials conservar i promoure del paisatge dels pobles del baix Solsonès,

Paisatge social

fer-ne propostes concretes i implementar-les des de l'acció conjunta.

La identificació d'aquell patrimoni material i immaterial (cultura, memòria) es fa a partir dels tallers i entrevistes del programa anterior, i a través de la col·laboració amb el Centre d'Estudis Lacetans, que, juntament amb el CTFC, va desenvolupar l'aplicatiu "Solsonès en un Clic". El patrimoni identificat fins al moment es pot consultar al mapa interactiu de l'ACTUA (<http://actua.larada.net/mapa/>) des d'on, en línia, es pot ampliar el recull i afegir nous elements.

Per tal de donar a conèixer el patrimoni cultural del baix Solsonès i rodalies, s'editen les revistes semestrals **Territori de Masies**, que consten d'un apartat dedicat a la divulgació del patrimoni cultural i d'indrets del baix Solsonès i rodalies.

S'ha treballat conjuntament amb la Diputació de Barcelona per a l'edició d'una publicació sobre la importància de vincular el paisatge amb estratègies de promoció local sostenible. S'espera que la publicació s'editi en els primers mesos del 2021.

1.3 Programa de debat i diàleg territorial.

Desenvolupament de xerrades i participació en diferents espais de debat i recerca, presentant el projecte ACTUA i compartint-hi experiències i aprenentatges.

Durant el 2019 es participa en un total de 7 actes: Simposi Internacional de Paisatge, Agricultura i Dones, jornada de treball i debat a nivell català sobre com revaloritzar els serveis ecosistèmics del paisatge agroforestal del programa Lifeclimark, jor-

nada sobre innovació social del Solsonès (SIMRA rural), Congrés de la Masia Catalana, primera fira d'economia social i solidària de Ponent (Ponent Fest), Jornada "Teixint Xarxes de Proximitat", organitzada per la Direcció General d'Acció Comunitària, com cada any també s'acull al grup d'estudiants de geografia de la Universitat de Barcelona.

El 2020 la participació en actes de debat i diàleg territorial s'ha vist fortament reduïda a causa de la crisi Covid-19. No obstant s'ha participat en diferents jornades i grups de treball; Jornada sobre biodiversitat, CREAM, SCB i ICHN, grup de treball sobre economia social i solidària a àrees rurals (Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya), participació com a Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central, al grup d'agroecologia de la Xarxa d'Ateneus Cooperatius de Catalunya, participació al grup de treball "Xarxa Territoris pel paisatge" (Observatori del Paisatge de Catalunya). Finalment mencionar que es forma part dels grups de treball "El Patrimoni, eina educativa al servei del desenvolupament Territorial", que organitza l'Institut d'Estudis Ilerdencs, que degut a la Covid-19 encara no ha pogut iniciar les trobades, i també es forma part del grup Margot, de debat sobre la realitat i projeccions del sòl no urbanitzable de Catalunya.

1.4 Taller de poda i empelt d'arbres fruiters antics.

Celebració de la desena edició taller anual de poda de conservació d'arbres fruiters antics que, des del 2019, s'amplia amb un taller d'empelts de varietats tradicionals. El 2019 hi participen 45 persones i el 2020 43.

El proper taller de poda està previst pel dia 6 de març.

PAISATGE SOCIAL- RECURSOS, PUBLICACIONS I PROPERES ACTIVITATS

Exposicions

- **Quaderns de viatge- memòria popular en super 8mm** (edició 2018). Més informació de l'exposició: super8.larada.coop. Reserva de l'exposició: actua@larada.coop

Publicacions

- **El gaig al bosc: memòria il·lustrada dels boscos del Territori de Masies** (edició 2016)- Disponible a la botiga online de Territori de Masies Coop

- **Revistes Memòria Popular del Baix Solsonès** (2016); La vida social; Les feines; Els boscos. Disponible a la botiga online de Territori de Masies Coop i descarregables al web de l'ACTUA.

- Revistes Territori de Masies. Disponible al web territoridemasies.cat

Publicacions 2020

- **PAISATGES PAGESOS. Memòria i paisatge al baix Solsonès. Evolució del paisatge al llarg del segle XX.** Disponible al web actua.larada.net.

- Revista Territori de Masies núm 15, desembre 2020. Disponible al web territoridemasies.cat

- **PROPERAMENT-PAISATGES PAGESOS. Diferents mirades al paisatge pagès.** Resultats de la recerca sobre percepcions socials del paisatge pagès. Disponible al web actua.larada.net.

- **PROPERAMENT- El paisatge com a bé comú i l'economia social i solidària.**

Recursos en línia

- **Fons fotogràfic col·lectiu de paisatge del baix Solsonès i rodalies.** Prèvia inscripció a taller.actua@larada.coop

- **Paisatges pagesos-** Mapa interactiu. actua.larada.net/mapa/

PROPERES ACTIVITATS

- **6 de març- 12ena edició del taller de poda**

- **Properament- Tallers veïnals d'identificació de patrimoni.**

Economia Social i Solidària

L'objectiu és promoure la sostenibilitat social, ecològica i econòmica del territori a través de la implementació de pràctiques de l'economia social i solidària (ESS).

La línia s'organitza en tres programes, que es detallen a continuació, juntament amb les principals feines fetes al llarg del 2019 i 2020.

Aquest programa es fa en col·laboració amb l'**Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central**, del qual l'Arada en forma part.

2.1 Foment i visibilització de pràctiques i organitzacions ESS. Organització d'actes i recursos de divulgació de diferents pràctiques i models organitzatius de l'ESS. També és objectiu d'aquest programa la visibilització d'iniciatives de l'ESS ja existents, contribuir a la ruralització de la perspectiva del moviment de l'economia social i solidària, i generar eines i recursos de foment de l'ESS a la realitat rural.

Durant l'any 2019 les activitats de divulgació i coneixement sobre l'economia social i solidària, i en concret del cooperativisme, s'emmarquen en el programa Coop de Territori de Masies, que finalitza amb la creació de la cooperativa rural Territori de Masies Coop. A la tardor del 2019 es va organitzar un cicle de presentacions de cooperatives del territori i de diferents tipus de cooperatives de serveis com Som Energia, Som Connexió o Coop57.

A principis de l'any 2020 es dona conèixer el model cooperatiu de Territori de

Masies i l'entorn on treballa a alumnat de 4rt, 5e i 6e de primària de l'Escola el Vinyet.

Al web de l'ACTUA s'hi poden consultar les diferents cooperatives del Solsonès i rodalies, i es pot descarregar el **desplegable** amb el mapa i llistat d'entitats del territori. Al web de l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central s'hi pot consultar el mapa extens de totes les cooperatives i iniciatives de l'ESS.

El 2019 es participa al Congrés de la Masia amb un pòster " (Noves) economies al món rural" en el què es difon la importància de l'ESS a nivell de sostenibilitat rural i es fa una breu radiografia de l'ESS al Solsonès.

A banda de les activitats de visibilització i divulgació de l'economia social i solidària, des de l'ACTUA, i en col·laboració amb l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central, es duen a terme assessoraments en l'impuls de nous projectes i suport en la gestió de projectes de l'ESS ja existents. Al llarg del 2019 al Solsonès es creen quatre noves cooperatives, dues al 2019 (Raiels i Territori de Masies Coop), i dues al 2020 (Sàmara i Klaab).

A partir de mitjans del mes de març del 2020, amb l'arribada de la Covid-19, bona part de la feina es centra en recollir i compartir recursos de suport al teixit de l'ESS. Durant aquesta època, i fins a l'estiu, gran part del treball de foment de l'ESS es centra en el recull de recursos suport a les entitats, i de manera específica també de suport a l'agroecologia i l'accessibilitat al producte local. Durant les primeres setmanes de confinament

Economia Social i Solidària

i estat d'alarma s'impulsam juntament amb Territori de Masies Coop i amb el suport de l'Agència de Desenvolupament Local Solcar, la campanya online "**Ara més que mai, salut, territori i bons aliments**". L'objectiu de la campanya és facilitar el vincle entre els productors/es i els consumidors/es i fomentar el consum de proximitat. Es tracta d'un directori que consta de 13 projectes i 4 botigues que disposen d'aliments i productes de la xarxa de Territori de Masies, com ara fruita i verdura, carn de porc i de vedella, olis, làctics... Es participa en diversos espais de centralització de recursos de suport a l'agroecologia a nivell de Catalunya Central, a través de la Xasacc (Xarxa per la Sobirania Alimentària de la Catalunya Central, de la qual en formem part) i d'arreu de Catalunya. Els recursos són publicats a una pàgina específica del web de l'ACTUA. <http://actua.larada.net/suport-a-la-pagesia-produccio-i-consum-al-solsones-diputacio-de-lleida-i-catalunya-covid-19/>

Durant les primeres setmanes de l'estat d'alarma es participa en l'impuls del manifest "**Pels Horts d'Autoconsum en temps de Confinament**", impulsat per les cooperatives Arran de Terra, l'Aresta i l'Ortiga i Ramaderes de Catalunya. El manifest demanava l'aixecament de la prohibició d'accedir als horts d'autoconsum en període de confinament i, amb més de 17.000 signatures, i així es va aconseguir.

Amb l'objectiu d'avançar en l'adaptació i accessibilitat dels recursos de suport a l'ESS que avui existeixen a la realitat rural i a la realitat agroecològica, es participa en diferents espais i xarxes, com el grup de treball de cooperativisme i ruralitat, de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya. Juntament amb la Fundació Coop57 i l'associació Rurbans, s'impulsa també el projecte **Món rural: Terra Cooperativa**, d'abast català i que

en el seu treball territorial inclou la Catalunya Central i el projecte ACTUA, que té per objectiu identificar característiques i reptes propis dels projectes i iniciatives pageses, i les entitats de suport, en relació a l'Economia Social i Solidària i en concret en el cooperativisme de treball i l'accés a recursos financers ètics i solidaris. El projecte s'inicia a l'estiu del 2020 i té previst finalitzar la primavera del 2021. Seguint amb l'**objectiu d'acostar els projectes rurals i pagesos als recursos de l'ESS, es participa també al grup de treball d'agroecologia de la Xarxa d'Ateneus Cooperatius de Catalunya**. I finalment, pel que fa a la feina per millorar l'impuls i consolidació de l'ESS a zones rurals, es participa al projecte Camp de Trobada, impulsat per la cooperativa Arran de Terra, amb la participació de l'Ortiga i l'Aresta. Camp de Trobada té per objectiu analitzar la realitat de les entitats dinamitzadores agroecològiques o rurals, i identificar eines i recursos que en millorin la seva viabilitat.

Juntament amb Territori de Masies Coop, s'ha treballat conjuntament amb l'Escola Agrària del Solsonès en el disseny d'un curs sobre transició agroecològica i donar a conèixer les experiències del Solsonès. El curs té previst d'iniciar-se a la primavera del 2021.

Passat l'estiu s'organitza una sessió formativa sobre **Gestió Forestal Multifuncional i Economia Social i Solidària al baix Solsonès**. La sessió, organitzada amb la col·laboració de l'Associació Cultural de Prades, té per objectiu aportar eines i reflexions sobre les possibilitats que ofereix l'ESS per organitzar projectes comunitaris d'abastiment energètic a través de biomassa forestal. Arran de la trobada i de l'interès d'emprendre un projecte de biomassa comunitària dels veïns de Prades, s'ha ofert assessorament en la organització social i suport en dimensio-

nar tècnica i econòmicament el projecte. Des d'aquest acompanyament finals del 2020 es constitueix l'Associació de Veïns i Veïnes de Prades de la Molsosa.

Seguint amb la sobirania energètica, es participa al projecte **Coop de Sol- Territori de Masies**, compra col·lectiva de plaques solars al Solsonès i rodalies. Impulsat des de la secció de consum de Territori de Masies Coop, amb la col·laboració de les cooperatives Emelcat i Girasol, i el suport d'enginyeries del Solsonès, Coop de Sol vol fomentar l'autoproducció d'energia solar al Solsonès, tant d'unitats familiars com d'entitats o empreses, i té tres eixos de treball:

- (1) La facilitació de la compra col·lectiva de plaques solars d'autoconsum. Inclou tant la organització i disseny de la oferta "claus en mà" a partir d'un sondeig inicial, com el treball conjunt amb ajuntaments per tal d'adaptar les sol·licituds de permisos a la legislació municipal.
- (2) La millora de les possibilitats d'instal·lació, a través de la identificació de possibles subvencions a la inversió i, en col·laboració amb la cooperativa Coop57, a través del disseny d'eines financeres pròpies vinculades a la cooperativa Territori de Masies Coop.
- (3) La implantació de polítiques públiques de suport a la transició energètica i en concret de l'autoproducció social. En aquest sentit, juntament amb l'Agència comarcal de l'Energia del Bages, s'ha celebrat una trobada entre diferents ajuntaments del Solsonès i rodalies. Les entitats que formen part de Coop de Sol, juntament amb enginyeries del Solsonès, presenten una sol·licitud conjunta a tots els ajuntaments perquè es bonifiqui l'IBI i l'ICIO en instal·lacions fotovoltaïques d'autoconsum.

La compra col·lectiva es basa en el model "claus en mà", és a dir, tot inclòs, des de la selecció del tipus d'instal·lació, fins a la

Economia Social i Solidària

seva legalització. A dia d'avui les inscripcions segueixen obertes i es compta ja amb 24 instal·lacions.

Des de Coop de Sol s'ha participat en el disseny de la oferta d'un curs amb l'Escola Agrària del Solsonès, sobre la transició energètica, l'autoproducció d'energia fotovoltaica i l'economia social i solidària. El curs té previst d'iniciar-se el proper dia 8 de febrer, i combinarà les modalitats presencial i a distància.

2.3 Foment del cooperativisme rural.

Conjuntament amb la cooperativa Riuverd, la Formatgeria del Miracle, i l'Associació Territori de Masies, l'any 2019 l'ACTUA acompanya la creació i consolidació d'una cooperativa rural sense afany de lucre TERRITORI DE MASIES COOP, mixta de consum, serveis i agrària. L'ACTUA és l'entitat responsable de la formació, disseny i anàlisi de viabilitat social i tècnica de la cooperativa rural. Organitza sessions formatives i de disseny del model organitzatiu amb les persones interessades, s'elabora l'ideari de la cooperativa i es duen a terme diferents prospeccions: sobre la voluntat de dur a terme accions de compra col·lectiva de producte local, energies renovables (que és l'origen de Coop de Sol- Territori de Masies), infraestructures TIC, i sobre la capacitat del projecte cooperatiu per oferir serveis d'impuls a iniciatives incipients i petits negocis.

Es dissenya un projecte "creació d'una xarxa d'obradors compartits" que compta amb la col·laboració del Consorci LEADER de la Catalunya Central, l'ARCA, l'Escola Agrària del Solsonès i l'Oficina Tècnica d'Agricultura. Malgrat l'any 2020 el projecte és presentat a diferents convocatòries de finançament, aquestes es resolen negativament. No obstant es compta ja d'un projecte operatiu per tal de poder compartir obradors dels socis

de Territori de Masies que s'impulsarà quan es cregui oportú.

Actualment Territori de Masies Coop compta amb una quarantena de sòcies.

2.2 Foment del consum i la contractació responsable.

En col·laboració amb l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central, el 2019 s'inicia el programa de foment del consum i contractació responsable per part de les administracions locals. Es celebra una primera jornada formativa sobre consum i contractació pública. El procés es continua amb un sondeig sobre la realitat municipal a nivell de consum i contractació pública però s'atura per la crisi Covid-19. Durant els primers mesos del 2021 està previst de reprendre el sondeig i de programar una segona trobada formativa.

Mentrestant, s'edita i es difon un desplegable de sensibilització "Del consum i contractació responsable, al consum i contractació compromesa. El paper de les entitats i l'administració pública".

ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA- RECURSOS, PUBLICACIONS I PROPERES ACTIVITATS

Publicacions

- **Revistes de l'ESS al Baix Solsonès i rodalies.** Disponible al web actua.larada.net.
- **Pòster (NOVES) ECONOMIES AL MÓN RURAL 2019).** Disponible al web actua.larada.net.

Publicacions 2020

- **Edició 2020- Mapa ESS Solsonès**
- **Pòster consum i contractació pública responsable.**

Recursos en línia

- Mapa de l'ESS al Solsonès i rodalies: <http://actua.larada.net/mapa-del-lloc/>
- Recursos de suport a la pagesia (abastiment de productes alimentaris i consum): <http://actua.larada.net/suport-a-la-pagesia-produccio-i-consum-al-solsones-diputacio-de-lleida-i-catalunya-covid-19/>
- Coop de Sol-<http://www.territoridemasies.cat/coop-de-sol-territori-de-masies/>
- Ateneu Cooperatiu Catalunya Central
- Xasacc

Videoteca

- **Xerrada de presentació Coop de Sol**
- **Xerrada Biomassa**

PROPERES ACTIVITATS

- **8 de febrer- CURS EA Sob energètica**
- **Primavera: Curs EA Transició agroecològica**

Formació Escoles Agràries

Cap a l'autosuficiència energètica al món rural: instal·lacions d'energia solar i biomassa

Del 5 de febrer al 4 de març de 2021

Presentació i objectius

Aquest curs pretén proporcionar eines per a la incorporació de l'autosuficiència energètica al món rural, considerant els requeriments de les instal·lacions d'energies renovables (solar i biomassa) en explotacions agràries, en iniciatives de diversificació de la renda agrària (turisme rural i venda) i en l'àmbit domèstic.

S'aprofundirà en diferents tipus de models energètics i en experiències fonamentades en el model de l'economia social i solidària, i formes de consum energètic alternatives i autosuficients com les comunitats energètiques locals.

Programa

1. INTRODUCCIÓ A LES ENERGIES RENOVABLES I A L'AUTOCONSUM. LEGISLACIÓ.
2. ASPECTES TÈCNICS DE LES INSTAL·LACIONS D'ENERGIA SOLAR FOTOVOLTAICA.
3. ASPECTES TÈCNICS DE LES INSTAL·LACIONS DE BIOMASSA.
4. MODELS ENERGÈTICS, ECONOMIA SOLIDÀRIA I COMUNITATS ENERGÈTIQUES LOCALS.
5. DUES VISITES TÈCNiques A INSTAL·LACIONS D'ENERGIA SOLAR I DE BIOMASSA.

Professorat

Oscar Montserrat i Fité, Tècnic Energia DL
 Montserrat Malá Durresjó, EMELCAT SGCL
 Josep Mateos Fernández, Cooperativa Gissol, Recusos en Energies Renovables
 Joan Casella Genet, Enginyeria CBG
 El·l. Sr. Antoni Raig Terribé, alcalde de la Barona de Riabó
 Sergi Saladó i Gil, geògraf i professor associat a la Universitat Rovira i Virgili
 Manna Vilaseca Puigpelat, projecte ACTUA - FARADA i Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central

Realització

Lloc: Escola Agrària del Solsonès
 Calendari: del 5 de febrer a 4 de març
 (possible prolongació segons les mesures per fer front la COVID-19)
 Horari:
 Visites: Dissabtes de 10:00 a 14:00 h (data a determinar)
 Sessions en línia: 9, 12, 23, 24 de febrer i 3 i 4 de març de 16:00 a 18:00 h
 Durada del curs: 20 h

Inscripcions

Podem preinscriure-vos a l'apartat corresponent de la nostra web fins al dia 26 de gener del 2021
<https://agora.xtec.cat/escasolsones/omaciac-continua/cursos/>

Coordinaadora:
 Assu Gó Tena (assuncon.gil@gencat.cat)

Cost del curs:
 Dret d'inscripció: 32 €

Més informació: agricultura.gencat.cat

Hi col·laborem

ACTUA 4%
 Generalitat de Catalunya
 Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació

Fons Europeu Agrari de Desenvolupament Rural
 Europa investint en les zones rurals

Pla Anual de formació agrària

actua.larada.net

ACTUA

FEM COSES AL BAIX SOLSONÈS I ROBALIES

Trobada Online Dilluns 8 de febrer a les 19:00h

Quin patrimoni (natural i cultural) dels nostres pobles volem preservar? Com ho podem fer?

Com estem el teixit associatiu? Què ens agradaria fer?
Com ho podem fer? Com us podem donar un cop de mà des de l'ACTUA?

Sessió online de presentació de Solsonès en un clic i sessió oberta de debat i propostes per la identificació d'elements a preservar del Solsonès i zona Actua

Trobada on-line a través de la plataforma zoom

Confirmació d'assistència actua@larada.coop
 Escriviu-nos o envieu-nos un missatge i l'enviarem les instruccions

Des de l'ACTUA es posa l'abast del teixit associatiu recursos i eines per potenciar l'acció associativa com a pràctica imprescindible per la vida als pobles del baix Solsonès i rodalies. El baix Solsonès disposa d'un ric teixit associatiu l'activitat de la qual sovint topa amb les barreres de la burocràcia administrativa i les pròpies de l'organització interna de les associacions.

Des del 2018 el servei de suport al teixit associatiu es fa en col·laboració amb el Punt Jove del Solsonès.

S'ofereixen diferents serveis:

3.1 Programa d'atenció associativa.

Suport a la gestió associativa i a la creació d'associacions. Durant la tardor i hivern del 2020 s'ha acompanyat a la creació de l'Associació de Veïns i Veïnes de Prades de la Molsosa. Juntament amb el recull de dades per actualitzar la Guia d'entitats del Solsonès i rodalies, s'ha fet un sondeig sobre l'impacte de la Covid-19 i la salut i reptes del teixit associatiu de la comarca.

3.2 Foment del coneixement entre entitats i de pràctiques d'intercooperació.

S'organitza una trobada anual d'entitats del Solsonès i rodalies. Enguany, degut a la crisi Covid-19, no s'ha pogut celebrar. Es té previst de celebrar-la a principis de febrer juntament amb el plenari anual de l'ACTUA.

Amb l'objectiu de millorar el coneixement de les associacions del Solsonès i rodalies, el 2019, i en col·laboració amb el

punt Jove del Solsonès, s'inicia l'actualització de la **Solsonès Viu: Guia d'Entitats del Solsonès i rodalies**. Es tracta de l'actualització de la publicació editada el 2009 pel mateix projecte ACTUA, que recollia prop de 150 associacions, entitats culturals, artístiques, esportives, d'atenció social, educatives i de lleure, associacions de veïns/es, de caçadors, ADFs, etc. El 2020 s'afegeix a l'equip de treball l'associació Deixant empremta, i s'hi afegeixen les entitats de Cardona. L'objectiu és tant la reedició en paper de la Guia com la publicació on-line. De moment, hem registrat més de 300 associacions.

S'ha creat un formulari on-line per actualitzar les dades, recollir propostes i reptes per millorar l'acció associativa i analitzar l'impacte de la Covid-19. Seguint la proposta recollida a la trobada del 2018, el formulari inclou també el recull de recursos que les entitats vulguin posar a disposició de les altres (cadires, taules, llums, projector etc). El formulari segueix actiu i s'hi pot accedir des del web de l'ACTUA. **Es fa una crida a totes les associacions de la comarca perquè responguin el formulari i el comparteixin amb les entitats més properes.**

Els resultats es debatran a la propera trobada d'entitats.

Les dades de les entitats actualitzades es poden consultar al web de l'ACTUA, on també es disposa d'un formulari per publicar actes.

3.3. Tallers formatius

Anualment es celebren sessions formatives per millorar la gestió associativa. Enguany, degut a la crisi Covid-19, s'ha optat per elaborar dossiers formatius. El 2020 s'ha editat el primer dels 6 dossiers previstos, i que està destinat a la **constitució i organització interna**. La resta està previst que es publiquin al llarg de l'any 2021. L'edició d'aquests dossiers es fa en el marc de l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central.

3.4 Visibilització i divulgació

Organització d'actes i material comunicatiu que doni a conèixer el teixit i l'acció associativa.

A banda del treball per a la reedició de **Solsonès Viu: Guia d'entitats del Solsonès i rodalies**, a principis del 2020 estava prevista una trobada sobre associacionisme veïnal que s'ha hagut d'adaptar a la realitat on-line. **Al web de l'ACTUA s'ha publicat una pàgina presentant diferents realitats de l'associacionisme veïnal. XXX**

Aquelles associacions amb activitat econòmica també es poden consultar al desplegable de l'ESS al Solsonès (vegeu apartat "Economia Social i Solidària).

També amb l'objectiu de donar a conèixer l'associacionisme comarcal, a partir del 2020, i amb l'edició del nou butlletí de l'ACTUA, es reserva un espai a conèixer la recent creada associació La Mare Cultural.

**ACCIÓ ASSOCIATIVA-
RECURSOS, PUBLICACIONS I
PROPERES ACTIVITATS**

Publicacions 2020

- **DOSSIER FORMATIU 1- Constitució i organització interna d'associacions.**

Recursos en línia

- , recursos online: enquesta
- Guia d'entitats
- Calendari compartit
- L'associacionisme Veïnal

PROPERES ACTIVITATS

trobadra online d'entitats

Dissabte 30 de gener
a les 16:30h

Trobada Online
**d'Associacions del
Solsonès i rodalies**

ACTUA
FEM COSES AL BAIX
SOLSONÈS I RODALIES

**Com estem el teixit associatiu?
Què ens agradaria fer?
Com ho podem fer?
Com us podem donar un cop
de mà des de l'ACTUA?**

L'ACTUA és un espai de suport popular i comunitari per als pobles del Baix Solsonès i rodalies. Des d'ell, i des del 2009, acompanyem i donem suport a l'acció local, conjunta i diversa perquè viure als nostres pobles sigui més agradable i sostenible social, econòmic i ecològicament. #femcoses

Trobada on-line
a través de la plataforma

 zoom

Confirmació d'assistència
actua@larada.coop

Escriviu-nos o envia'ns un missatge i
l'enviarem les instruccions

Col·lectius Vulnerables

El treball per promoure socialment els col·lectius més vulnerables s'estructura en tres programes:

4.1 Programa Enfila't: promoció social i personal de les dones.

L'Enfila't va néixer fa ja uns quants anys arrel del projecte ACTUA - Fem coses al Baix Solsonès. Després d'un període d'inactivitat, l'any 2018 es va reprendre el projecte amb la intenció de crear i consolidar un grup d'interès que aplegués totes aquelles persones i entitats interessades en la qüestió de gènere al Baix Solsonès i des del qual pogués promoure activitats de forma participativa per sensibilitzar i formar en qüestions de gènere.

Anualment s'organitza un cicle de xerrades-debats sobre la situació de les dones. El 2019 s'estructura al voltant de 4 xerrades i compta amb la col·laboració del grup de gèneres del Solsonès, l'associació de Dones del Solsonès, l'Agència de Desenvolupament Local Solsona Cardona i l'espai terapèutic Matís. El cicle ha finalitzat amb l'edició d'una revista divulgativa dels resultats i l'edició d'un calendari 2020 amb frases i reflexions relacionades amb el cicle.

Sota el nom de **Enfila't 2020: dones i món rural en temps d'incertesa**, el 2020 en cicle de l'Enfila't es centra en les repercussions dels temps d'incertesa que es deriven de la crisi Covid-19. Enguany el projecte s'ha adreçat prioritàriament al conjunt de dones d'entre els 16 i els 65 anys de les diferents poblacions del Baix Solsonès (La Molsosa, Riner, Pinell del Solsonès, Pinós, Llobera i Clariana del Cardener), així com de Solsona i Torà. Tot i això, part de les activitats han estat obertes a tothom, sense restriccions de gènere, edat o lloc, atès

que els aspectes de gènere i desigualtat impliquen al conjunt de la societat.

A partir del treball realitzat en l'edició del 2019, enguany s'ha treballat bàsicament a través de dos tipus d'activitats:

- **Cicle Dones Vinculades**, organitzat amb la col·laboració de Matís – Espai Terapèutic (Solsona) i consistent en tres tallers participatius sobre el vincle i les seves implicacions en la vida de les dones, realitzats entre el 22 d'octubre i el 12 de novembre de 2020.

- **Intercanvi de Pensaments** sobre igualtat, gènere i violència masclista, en format digital, i amb una trobada per a la posada en comú, visualització d'un teatre-fòrum i tancament del projecte el dia 27 de novembre de 2020, coincidint amb la setmana del 25 de novembre, dia contra la violència masclista.

- Edició d'una **revista** de retorn a totes les persones participants, en format digital, que recollís totes les idees, emocions, coneixements i pensaments generats en les activitats organitzades.

Tot i que inicialment estava previst que totes les activitats es duguessin a terme de forma presencial en diferents punts del Baix Solsonès, a causa dels nombrosos i constants canvis sobre restriccions d'aforament i distanciament social derivats de l'evolució de la Covid-19, hem hagut de dedicar molt temps a la reorganització i reprogramació de les activitats i, malauradament, no totes les activitats s'han pogut fer presencialment i s'han hagut de repensar per adaptar-les a un format online.

No obstant, amb una trentena de participants en total, i tant dones com homes,

estem contentes de la bona acollida i de la participació del públic, així com de totes les idees, emocions, pensaments i coneixements que s'han generat i de les que hem pogut gaudir durant el projecte Enfila't 2020 en un moment tan incert com el que estem vivint, sempre des d'una perspectiva de dona rural, entenent a la dona rural no només com aquella que és pagesa o ramadera sinó com aquella que viu fora de l'àmbit metropolità i de gran ciutat, o que viu a la gran ciutat però encara té fermes vincles en territori rural.

Al llarg de tres tallers del **cicle Dones Vinculades**, conduïts per diferents professionals de la psicologia sistèmica, s'ha tractat el vincle des de diferents perspectives, per tal d'entendre d'on venim, com som i com podem millorar les nostres relacions familiars, d'amistat i de treball.

El primer taller, Vinculades als ancestres i a les emocions, va ser conduït per Tània Rojo, de Kiona, i ens va permetre fer una mirada als nostres ancestres més propers (pare, mare, germans i germanes) i reflexionar sobre com són i com és la família que porta els nostres cognoms, quines «lleis» la regeixen i quines són les que hem interioritzat també com a nostres i quines hem transformat o rebutjat.

El segon taller, Vinculades a les emocions, va ser conduït per Eva Martínez, d'ARAE, i en ell vam poder explorar què és per nosaltres (i per les nostres mares) el plaer, què ens permetem i què no, i com podem fer servir la creativitat per trencar patrons relacionals que potser no ens fan estar amb nosaltres mateixes.

I en el darrer taller, Vinculades al treball, conduït per Rut Vilella Esteva, vam poder fer una mirada a la nostra relació

ACTUA al dia

amb el treball, tant reconegut com no reconegut, i com és l'economia ara, més col·laborativa i femenina.

A l'**Intercanvi de pensaments i teatre-fòrum online** es va posar a l'abast diferents recursos com lectures i vídeos en format digital, i amb una trobada virtual per a la visualització i debat en forma de teatre-fòrum online, hem convidat a reflexionar i a qüestionar-se sobre el paper de la dona en el món rural, abans i ara, sobre estereotips socials encara estigmatitzats i sobre la violència de gènere, física o psicològica. Els diferents recursos es poden consultar al web de l'ACTUA i giren entorn les següents temàtiques: Ser dona a pagès abans, estereotips, i la violència masculista. Per recollir les primeres impressions es va publicar un qüestionari previ per recollir impresions i opinions. El formulari d'intercanvi de pensaments segueix obert i s'hi poden seguir aportant reflexions. **El teatre fòrum es pot visionar al web de l'ACTUA.**

Dels comentaris rebuts en les activitats d'enguany, continua sent d'interès aprofundir en el vincle tant a la família com a les emocions, però també en el vincle a la religió, a la racialització, al món digital. També continua sent important la necessitat d'apoderament de les dones i la millora de l'autoestima, el maltractament a la dona i la visibilització de la dona rural. I s'obren veus per a sessions de confraternització entre dones cisheterosexuals, dones homosexuals, bisexuals i dones trans, així com de feminisme crític que permetin anar més enllà del grup «dones blanques, cisgènere i heterosexuals» que tot sovint han estat l'únic centre d'atenció.

A banda dels diferents cicles, es recullen i publiquen al web diferents recursos i

Col·lectius Vulnerables

articles relacionats amb la situació de les dones en temps de Covid-19. Aquests es poden consultar a la pàgina "Viure a Pagès en temps de Covid-19": <http://actua.larada.net/viure-a-pages-en-temps-de-covid-19/>

4.2 Programa de foment de l'envelliment actiu.

Fins al moment aquest programa s'ha centrat en la recuperació de la memòria popular. Al 2021 està previst de proposar la creació d'espais explícits de diàleg i visibilització de la situació i voluntats de les persones grans del baix Solsonès.

4.3 Programa per la vinculació de joves i canalla.

Des de l'ACTUA es vol implicar a joves i canalla tant en la reflexió sobre el nostre entorn millorant-ne el seu coneixement, com difondre enriquir les reflexions i propostes dels adults a través de la seva mirada. Al llarg del 2020 s'ha celebrat una activitat de coneixement de l'entorn i del cooperativisme rural a l'Escola El Vinyet de Solsona, i s'han completat activitats iniciades el 2019 a diferents escoles rurals i IES de percepció de l'entorn i de diagnòsi.

Els resultats de percepció de l'entorn s'han integrat a la publicació **PAISATGES PAGESOS. Diferents mirades al paisatge pagès**, i l'apartat de "mirades" d'aquesta edició del butlletí recull un primer esbós de la diagnòsi feta a través de dibuixos.

Dijous 22 d'octubre	Dimecres 28 d'octubre	Dijous 12 de novembre
Vinculades als ancestres i a la terra	Vinculades a les emocions	Vinculades al treball
Entendre, mirar, interpretar el nostre paisatge.	El plaer com a brúixa.	La meua vivència, meua vida, valors, professió i feina.
A càrrec de Laura Pons Plaça, Patricia, Teresa Carril, Carme Ferrer de Solsona, Ana i com a coordinadora de l'acte.	A càrrec de Enric Martínez Parés, Susanna, Susanna i Lluïsa de l'Associació MARE.	A càrrec de Ros Vilà Esteve, Universitat de Girona/Escola Superior d'Ensenyament Superior Organització i Gestió d'Empreses i Treball Social en Treballament col·laboratiu amb dones rurals.

ACTUA
PER CADA AL BAIX SOLSONÈS

Peu de foto, Peu de foto, peu de foto, peu de foto, peu de foto.

ACTUA
PER CADA AL BAIX SOLSONÈS

Dones i món rural en temps d'incertesa

Videotextual Intercanvi de pensaments

Peu de foto, Peu de foto, peu de foto, peu de foto, peu de foto.

EXPLICAR ALGUNA COSA DEL CICLE DE CINEMA? O SINÓ BORRAR DIRECTAMENT EL PROGRAMA

ACTUA al dia

COL·LECTIUS VULNERABLES- RECURSOS, PUBLICACIONS I PROPERES ACTIVITATS

Publicacions

- **Enfila't 2019.** Disponible al web actua.larada.net.

Publicacions 2020

- **Enfila't 2020.** Disponible al web actua.larada.net.

- **Mirades de la canalla.**

Recursos en línia

- Recull de valoracions Dones en temps d'Incertesa.

- Recursos cicle Enfila't: intercanvi de pensaments. Disponibles al web actua.larada.net.

Ser dona a pagès abans: VAIVENS FEMENINS (Territori de Masies, 2018)

Ser dona a pagès ara:

LES PASTORES, CADA VIDA ÉS 8 DE MARÇ (L'Arada, 2017; 14min)

MUJERES VALIENTES (Red Cantabria Rural, 2018; 16 min)

RURAL Y MUJER EN CINCO VOCES (Paisaje, Ecología y Género, 2019; 29 min aprox.)

TURISME RURAL I DONES (Territori de Masies, 2019, 15 min)

Estripant estereotips:

DAISY TIENE ALGO QUE DECIR SOBRE LA ROPA DE TESCO (Mujeres sin Permiso, 2019; 2,5min)

https://youtu.be/g2iYCW_hRjo

Violència masclista:

CAMPANYA IMPENSABLES (Consell Comarcal Solsonès, 2020)

CULTIVANDO IGUALDAD – ESPACIOS SEGUROS CONTRA LA VIOLENCIA DE GÉNERO EN EL MEDIO RURAL (Fademur, 2020)

QUERIDO PAPÀ (2017; 5min)

LUZ DE GAS (Cris Polo, 2019; 4 min)

TEATRE-FÒRUM Desigualtat de la dona rural (Marisol Casas, Clownching per a L'ARADA CREATIVITAT SOCIAL, 2020)

PROPERES ACTIVITATS

El proper cicle de l'Enfila't està previst per la tardor del 2021.

Portada revista Enfila't 2020-
descarregable al web

ACTUA al dia

Centre de Recursos

A banda de les línies de treball anterior, l'ACTUA es comporta també com a **centre de recursos de suport i impulsa a l'acció local i col·lectiva**.

Aquesta funció es treballa des de tres vessants:

1) Recull de recursos de suport.

Al web de l'ACTUA, que s'estructura a través de les diferents línies de treball, s'hi publiquen recursos i programes propis de cadascuna d'elles.

2) Suport en l'impuls d'iniciatives i en l'acollida de nous veïnatges.

Acompanyem tant en el disseny de la idea, en la implementació, i en la cerca i mobilització de recursos necessaris per dur-la a terme. Pel què fa a aquest darrer punt no parlem només de subvencions. És més, creiem que els recursos més importants a mobilitzar són els socials i en aquest sentit una de les funcions més importants que fem és posar en contacte iniciatives i persones de diferents pobles.

Durant el 2019 i 2020 s'aten a 6 iniciatives (AV Prades, La Carral, coope habitatge, Sàmara.TM.. Klaab,

Aquesta funció és també molt important per aquelles **persones que generen vincles al baix Solsonès i rodalies per primera vegada**, sigui per viure-hi definitivament o no, i que cerquen espais socials on implicar-se i recursos per conèixer el territori. Durant el 2020 s'han recollit 2 demandes en aquest sentit.

Durant l'any 2020, i especialment la primavera i estiu del 2020, s'han posat molts esforços en el recull reflexions i recursos

per afrontar l'impacte de la Covid-19. S'ha creat una pàgina al web de l'ACTUA que, sota el nom de "**Viure a Pagès en Temps de Covid-19**". La publicació d'aquesta pàgina ha comptat amb la col·laboració de l'Agència Solcar, la Xasacc i l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central.

<http://actua.larada.net/viure-a-pages-en-temps-de-covid-19/>

3) Coordinació amb iniciatives.

Un dels objectius fonamentals de l'ACTUA és identificar iniciatives del territori per coordinar-s'hi, i en la mesura del possible, participar-hi. Ens referim tant a iniciatives de promoció sostenible del territori com a iniciatives de l'àmbit de la Catalunya Central o català que comparteixen àmbits de treball.

Algunes entitats amb qui hem compartit espais aquests anys 2019 i 2020 són l'ARCA, el Consorci de Desenvolupament de la Catalunya Central (grup LEADER), l'Agència de Desenvolupament Solcar, i l'Escola Agrària del Solsonès.

A banda es forma part i es participa activament en diferents iniciatives:

- Territori de Masies Coop
- Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central
- Xarxa per la Sobirania Alimentària de la Catalunya Central.
- Coop57
- Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya
- Projecte Camp de Trobada (2019-2020)
- Projecte Món pagès: Terra Cooperativa (2019-2020)
- Grup Margot- espai de debat sobre la gestió del sòl no urbanitzable.
- Projecte "El Patrimoni, eina educativa al servei del desenvolupament Territorial" (2020- 2021).

xxxxxxx

Gestió i avaluació oberta i conjunta

La gestió i avaluació de cada línia de treball està oberta a tota persona interessada a través dels que anomenem **grups d'interès**. Són grups informals formats per entitats i persones interessades amb qui volem valorar de forma més intensa el sentit de la nostra feina, fer-ne propostes de millora i propostes de noves accions.

El darrer **pla de treball 2016-2019** va ser elaborat en el plenari de l'any 2016. Els objectius a treballar que es van consensuar són els següents (ordenades per ordre de prioritats):

1.- Fomentar canals de comercialització comuns-cooperatius-compartits entre productors del territori.

2.- Potenciar el consum del producte local i consum conscient.

3.- Creació d'una oferta d'educació en el lleure o no formal per als veïns i veïnes del territori i d'un casal d'infants rotatiu.

4.- Apropar els productors agroalimentaris als centres de consum (hostaleria i comerç) dels pobles propers.

5.- Fomentar el coneixement de la història, indrets, valors, maneres de fer i cultura.

6.- Treballar per una cultura a favor de l'economia social i solidària i el cooperativisme.

7.- Espai de promoció del paisatge

Els objectius 1, 2, 4 i 6 s'han treballat a través de l'impuls de la creació de la cooperativa Territori de Masies Coop, que es constitueix l'any 2019.

El foment del cooperativisme i l'Economia social i Solidària dispos d'una línia de treball pròpia, des d'on, a banda d'acompanyar en la creació i impuls de la cooperativa Territori de Masies Coop, des del 2018 s'han dut a terme diferents cicles de xerrades i publicacions, i assessorament.

Pel què fa a la divulgació de la història d'indrets i cultura, des del 2016 s'han editat diferents publicacions: les revistes de memòria popular del Baix Solsonès i "El Gaig al bosc". Aquest objectiu també es treballa des de la revista semestral "Territori de Masies", que disposa d'un espai propi per donar a conèixer indrets i maneres de fer. A banda s'ha seguit treballant en el recull de la memòria popular a través d'entrevistes i fotografies, i la creació d'un arxiu de memòria.

En definitiva, quan parlem de paisatge parlem també de cultura i maneres de fer. Per tant treballar amb la memòria i el patrimoni cultural ens ha permès treballar en una mateixa línia de treball (paisatge social) l'objectiu la memòria i cultura i la promoció del paisatge.

Les línies de treball anteriors han desbordat la feina prevista i centrat gran part dels esforços de treball. Això, juntament amb la no identificació d'una demanda clara, ha fet que la creació d'una oferta d'educació en el lleure a diferents poble, objectiu del pla de treball 2016-2019, no s'hagi desenvolupat explícitament més enllà de la oferta d'activitats divulgatives que s'han ofert des de Territori de Masies en col·laboració amb l'ACTUA.

El pla de treball traça els principals objectius en un moment determinat i aquests passen a ser una referència de treball, però no inamovibles, perquè la prioritització, tot i ser a mitjà termini, es fa en un context i moment determinat i mentrestant, com ens ha demostrat sobradament aquest any 2020, el context pot canviar, subtil o dràsticament. Per tant l'ACTUA ha de ser capaç de captar nous interessos i motivacions que sorgeixin i adaptar, si s'escau, el pla de treball. L'avaluació tant del pla de treball com de les activitats que es fan al llarg de l'any es fa de forma oberta en **plenari anual obert** a tothom. El plenari del 2019 s'havia de celebrar a la primavera del 2020 però per crisi de la Covid-19 no va ser possible.

El proper dissabte 30 de gener es celebrarà el plenari anual per revisar el 2019 i el 2020. En ell s'hi acordaran les línies de treball per als anys 2021-2023.

Si estàs interessada en formar part d'un GRUP D'INTERÈS o a assistir al PLENARI,

CONTACTA'NS:

actua@larada.coop -672 49 12 23

Plenari anual de l'Actua i acord de les línies de treball per als anys 2021-2023

**6 de febrer
de 2020,
a les 16:30 h**

**Què hem fet des de l'ACTUA?
On creieu que és més interessant
que aportem el nostre treball?**

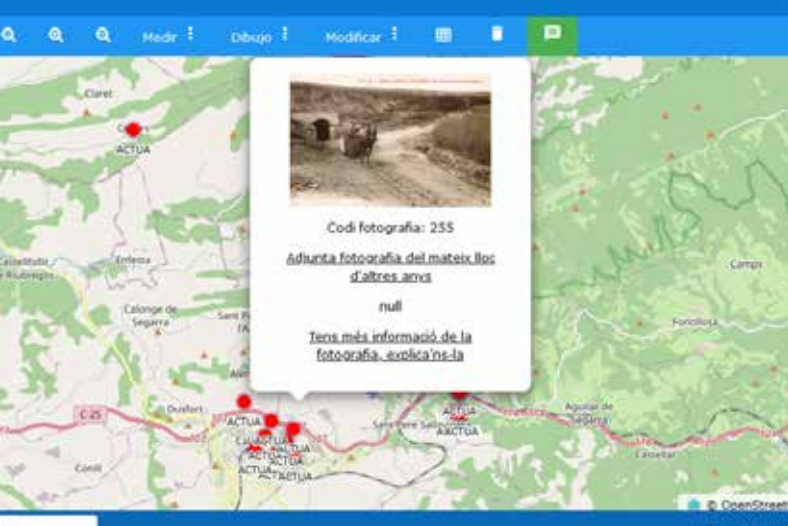
Trobada oberta a tota persona interessada per valorar la feina de l'ACTUA i acordar, entre totes, les línies de treball per als anys 2021-2023.

Trobada online
a través de la
plataforma

Confirmació d'assistència: actua@larada.coop

Taller virtual Memòria i paisatge. Juliol 2020.

Taller virtual Memòria i paisatge- març- juliol.

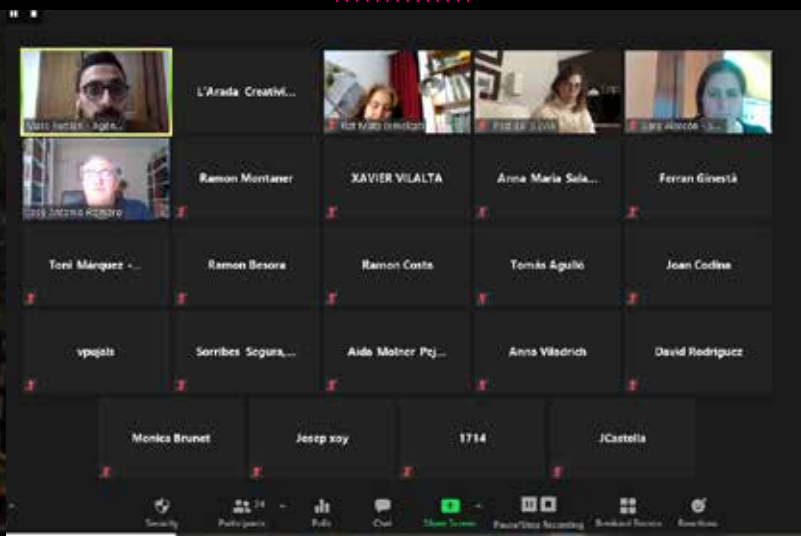
Taller de poda i empelt, 22 de febre i 7 de març 2020. Pinós

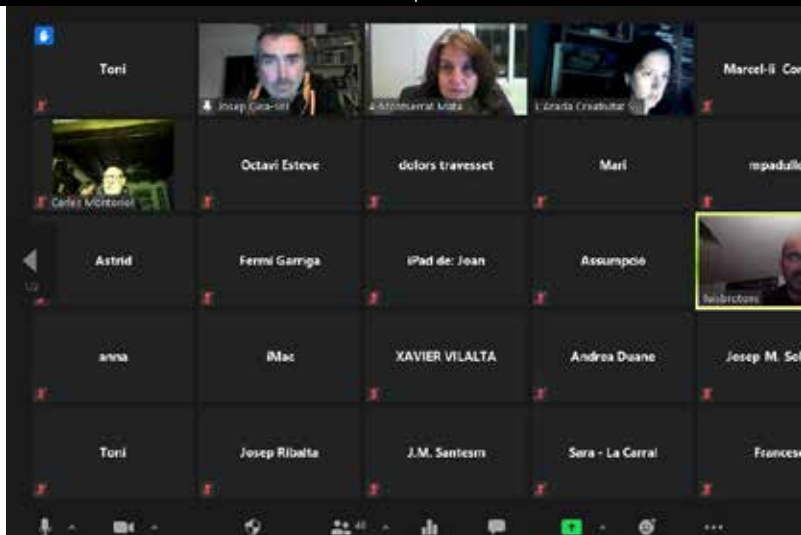
????????????????

Jornada Gestió Forestal i ESS. 18 de setembre Prades

Sessió amb administració local Coop de Sol. 4 de desembre del 2020

Sessió presentació Coop de Sol. 29 d'octubre

Enfila't- cycle Dones Vinculades. 12 de novembre 2020

Enfila't- cycle Dones Vinculades. 12 de novembre 2020

Enfila't- cycle Dones Vinculades. 22 d'octubre 2020

Enfila't- cycle Dones Vinculades. 28 d'octubre 2020

Enfila't- Teatre Fòrum. 27 de novembre 2020.

????????????????

AFEGIR PORTADA PUBLICACIONS??

ACTUA

Mirades

A l'apartat de "Mirades" volem compartir diferents mirades i reflexions de persones i entitats del baix Solsonès i rodalies. En aquesta ocasió dediquem l'apartat a les "Mirades de la canalla", i "Mirades de pandèmia".

Mirades de la canalla

Durant els cursos 2018-19 i 2019-20 en el s'han realitzats tallers de percepció del paisatge i l'entorn proper a diferents escoles i instituts del territori. Concretament el taller es va realitzar amb els alumnes de les escoles rurals d'Ardèvol, Freixinet i Sant Climenç; de l'escola Vinyet de Solsona i de l'Institut Francesc Ribalta de Solsona. L'objectiu dels tallers era saber com perceben els infants i joves el seu entorn més immediat. Aquells indrets del entorn natural que caracteritzen la seva vida quotidiana cercant què els agrada i què no dels mateixos. El taller va constar de dos activitats. La primera (només encarada a infants de primària) va consistir en la realització de 3 dibuixos de manera individual. Per tal d'intentar no influir en la percepció dels alumnes, només se'ls hi va donar aquestes indicacions:

1. Allò què SÍ que els agrada de l'entorn del seu poble?
2. Allò que NO els agrada de l'entorn del seu poble?
3. Com us imagineu/com us agradaria que fos el vostre poble quansigueu grans?
On us agradaria viure?

A la pregunta de que els agrada de l'entorn del seu poble van dibuixar varietats d'indrets que anaven des d'equipaments com ara la biblioteca o el cap de futbol, passant per llocs emblemàtics com la Torre d'Ardèvol, el Parc de la Mare de la Font o la torre de les hores de Solsona. També hi ha qui va destacar que el que més li agradava del lloc on vivia era la família o els amics o d'altres que en destacaven les festes populars.

A la pregunta sobre el què no els hi agradava, molts infants van respondre coses que no els hi agradaven però que no estaven relacionades amb l'entorn. Per exemple: no m'agrada llegir, no m'agrada menjar peix, no m'agrada que em renyin o em cridin... **Dels dibuixos que feien referència al l'entorn en destaquem:** no m'agrada l'olor dels camps quan hi tiren fems, no m'agrada la carretera que passa just per davant de casa, no m'agrada estar separats, no m'agrada quan fa mal temps, no m'agrada que la gent tiri deixalles al terra...

Per acabar, l'últim dibuix feia referència a com els agradaria que fos el vostre poble quan sigueu grans o a on us agradaria viure. La gran majoria de nens i nenes els agradaria seguir vivint al mateix poble on viuen actualment. Tot i així n'hi va haver uns quants de l'Escola del Vinyet que van dibuixar que els agradaria viure a Barcelona. D'aquesta pregunta destaquem la quantitat de dibuixos de cases que vam recollir algunes ben originals en forma de bolet o d'altres utilitzant caramels i gominoles com a material de construcció. Per altra banda, algun nen va dir que li agradaria que a Ardèvol hi hagi un museu de dinosaures o una nena que va dibuixar la casa de pagès dels seus avis com a lloc on li agradaria viure.

A continuació deixem una petita mostra de tots els dibuixos que vam rebre:

- Que ens agrada de l'entorn del nostre poble?

Jana, 7 anys. Escola d'Ardèvol.
Jaume, 6 anys. Escola Sant Climenç
Nina, 8 anys. Escola El Vinyet de Solsona
Nihad, 8 anys. Escola El Vinyet de Solsona
Lleir, 6 anys. Escola de Sant Climenç
Marc, 6 anys. Escola El Vinyet de Solsona
Èrik, 8 anys. Escola El Vinyet de Solsona
Ona, 7 anys. Escola El Vinyet de Solsona

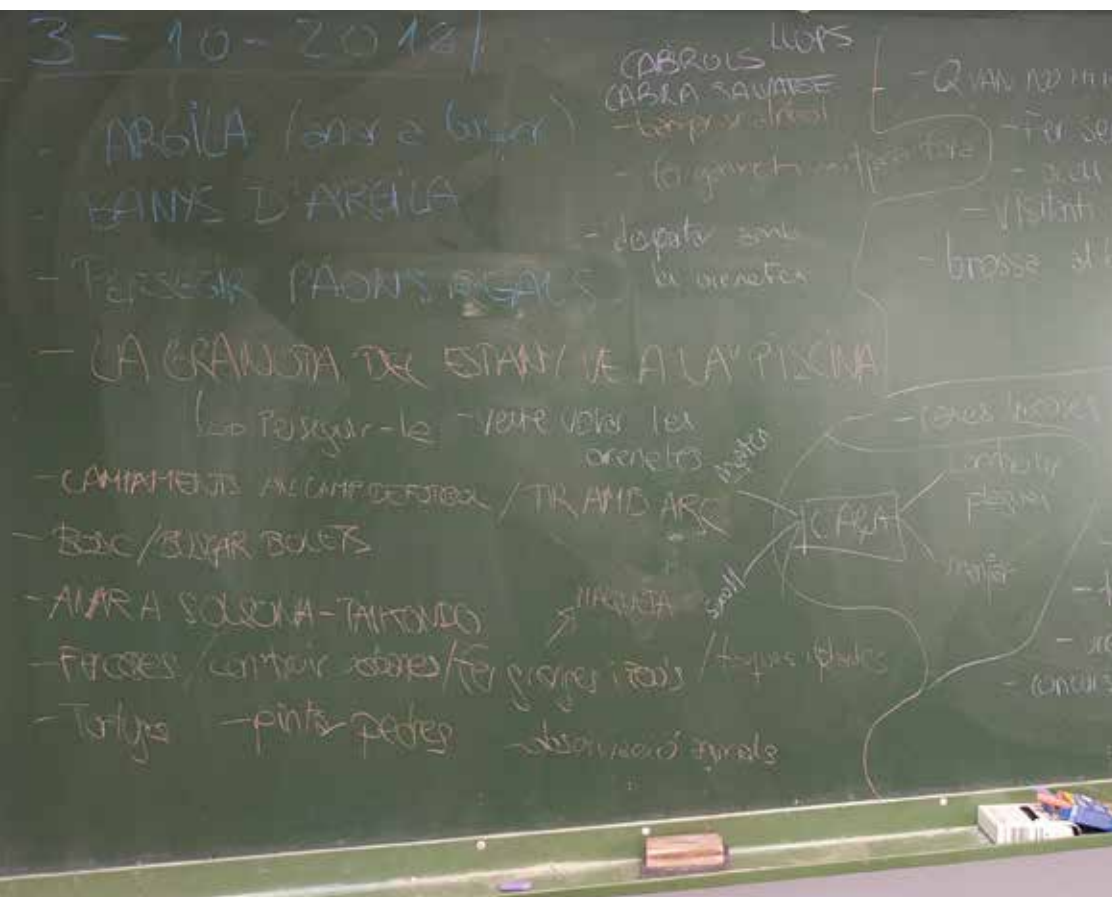
- Que NO ens agrada de l'entorn del nostre poble?

Anna, 8 anys. Escola d'Ardèvol.
Joel, 7 anys. Escola d'Ardèvol.
Jana, 7 anys. Escola d'Ardèvol.
Escola el Vinyet de Solsona
Hugo, 8 anys. Escola El Vinyet de Solsona.

- Com us agradaria que fos el vostre poble?

Mateu, 6 anys. Escola d'Ardèvol.
Pau, 9 anys. Escola de Sant Climenç
Escola El Vinyet de Solsona
Ona, 7 anys. Escola del Vinyet de Solsona.
Iria, 6 anys. Escola Vinyet de Solsona.

La segona activitat, aportava contingut sobre la història dels boscos a través de la percepció de fotografies en las que succeeixen diferents coses als boscos a partir de l'activitat humana. A partir de l'observació de les fotografies, els infants i joves havien de dir les primeres 3 paraules que els hi venien al cap veient la imatge, havien de descriure el que hi veien i dir si els agradava o no el que veien i perquè.

A dalt, sessió amb l'alumnat de l'escola d'Ardèvol. A sota, pissarra amb el què els agrada del seu poble als alumnes de l'escola de Frexinet. Curs 2018-2019.

Què t'agrada del teu poble?

Escola de Sant Climent, curs 2018-2019, 6 anys

AMIGS!

Escola El Vinyet, Solsona, curs 2018-2019.

Escola el Vinyet, curs 2018-2019. 8 anys

CAP de Solsona

Escola El Vinyet, curs 2018-2019. 8 anys

LA MATE DE LA FOM
APRIL 6

Escola El Vinyet, curs 2018-2019. 6 anys

MIRAD & MS
LA FOMCIT

Escola El Vinyet, curs 2018-2019. 8 anys

Escola El Vinyet, curs 2018-2019. 8 anys

LA BIRACIERS

Escola El Vinyet, curs 2018-2019. 7 anys

JOELC
7 ANYS

Escola d'Ardèvol, curs 2018-2019. 7 anys

Escola de Sant Climent, curs 2018-2019. 9 anys

JORA 7 ANYS

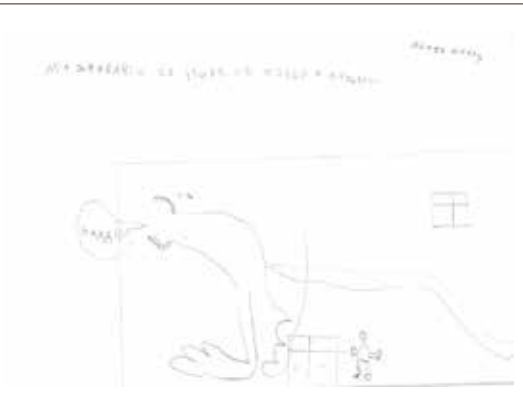

Escola d'Ardèvol, curs 2018-2019. 7 anys

Escola de Sant Climent, curs 2018-2019. 6 anys

Com t'agradaria que fos el teu poble?

Escola d'Ardèvol, curs 2018-2019. 6 anys

Escola d'Ardèvol, curs 2018-2019. 7 anys

Escola de Sant Climent, curs 2018-2019. 9 anys

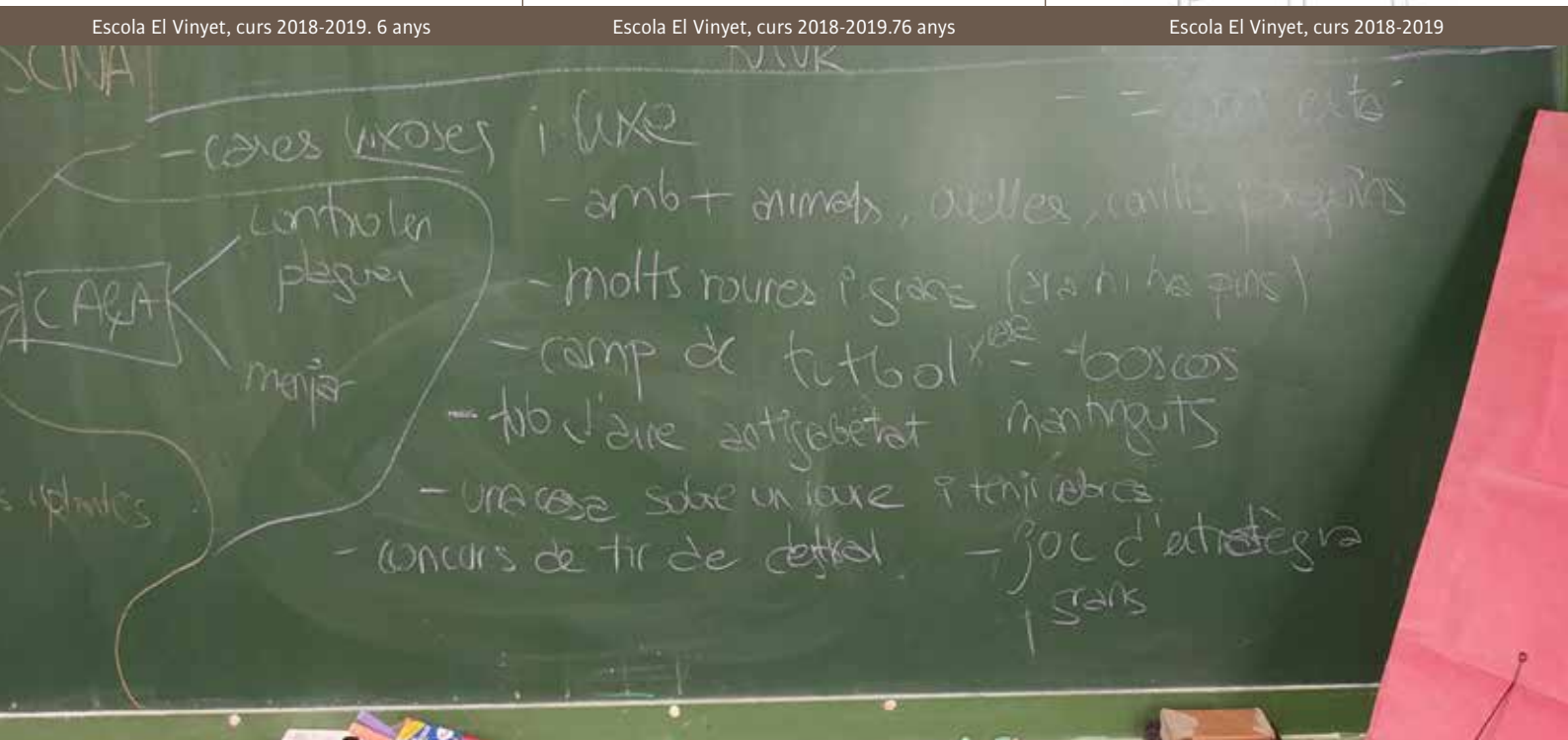
Escola El Vinyet, curs 2018-2019. 6 anys

Escola El Vinyet, curs 2018-2019. 76 anys

Escola El Vinyet, curs 2018-2019

Pissarra amb llistat del què els agradaria als alumnes de l'escola de Freixinet, curs 2018-2019

ACTUA

Mirades de pandèmia

L'arribada inesperada d'una pandèmia en ple segle XXI ha capgirat la nostra vida de cap a peus. A continuació us compartim reflexions que ens fan arribar entitats participants de l'ACTUA.

Cap a una “nova normalitat” en l'àmbit social i personal.

Els processos de dol per les pèrdues, la fragilitat davant les incerteses i les relacions familiars i de parella durant el confinament han provocat dolències emocionals, expressades en forma de ràbia, tristesa i por. En les actuals circumstàncies a les persones afectades els cal curar ferides, reconstruir estats d'ànim, empoderar-se i assumir noves realitats.

[Montserrat Casas Rovira, Solsona Psicològica i psicopedagoga, espai Matís.](#)
www.espaimatis.cat

Pandèmia i creació artística.

En el meu cas, tot allò que he gestat els darrers anys ha pres sentit. Ara veiem la importància del proper, de l'invisible i la necessitat de nous llenguatges per comprendre'ns i interpretar-nos. A alguns artistes, tot i la precarietat, se'ns ha girat feina.

[Marta Ricart, Llobera](#)
www.martaricart.cat

Associació de Dones del Solsonès

A nivell d'Associació ens ha comportat parar totes les activitats previstes i en especial un concert que teníem programat a finals de març. Les dones som més vulnerables i en una situació difícil com aquesta també. El que hem detectat entre les sòcies és la dificultat de compaginar la feina (telemàtica o no) i atendre als infants i avis a casa ja que les escoles i el centre de dia han tancat. Les dones en aquesta situació han fet una doble jornada excessiva i això repercuteix en la salut.

[Ramona Santaaulària, Castellar de la Ribera. Associació de Dones del Solsonès](#)

Amics de la Gent Gran de Pinós

Des de la gent gran de Pinós, suposo que com a tothom, ens a afectat molt. Vàrem haver de deixar totes les activitats ,gimnàs, patchwork ,música, la festa de la gent gran que sempre la fèiem el diumenge de Rams i fins hi tot una excursió a La Passió de Cervera. Ja acabat el primer confinament hem fet caminades per tornar-nos a veure i havíem proposat fer la festa l'ú de setembre, dia de la mare de déu de Pinós, però amb les noves restriccions ni això no ha estat possible. Molta gent està molt desanimada i costarà tornar a endegar projectes.

[Núria Cortada Angrill, Pinós](#)
[Amics de la Gent Gran de Pinós](#)

Territori de Masies Coop

Crec que aquest context “co-vid” ha provocat una sotragada de valors o prioritats. Com a Territori format per petits productors que s'han d'espavilar per fer visible el seu producte en un mercat molt saturat amb oferta de tot arreu i de qualitats molt diferents, hem tingut un primer moment de preocupació perquè el confinament ens permetes fer arribar a la gent allò que fem. Però ens hem trobat que hi ha hagut un efecte positiu en l'augment del consum conscient. Ara es valora molt més el producte de proximitat real i la qualitat que podem oferir perquè aportem clarament qualitat de vida i som més conscients que triant els productes que tenim al voltant també contribuïm a la sostenibilitat del nostre entorn, i de rebot fa que es mantinguin els llocs de treball i les iniciatives que creixen al territori.

[Pilar Clotet Bonsfills, Vallmanya. Territori de Masies Coop](#)

Aquest estiu hem tingut l'oportunitat de donar a conèixer el territori a un gran nombre de nous visitants. Ni la millor campanya de publicitat pot suplir l'experiència de viure en directa la realitat del món rural. El turisme de proximitat i respectuós amb el medi, és el nostre “ hoste preferent”.

[Manel Casanovas, el Miracle.](#)
[Territori de Masies Coop](#)

L'entrevista

Des de l'apartat de "L'entrevista" coneixarem més a fons projectes del territori. En aquesta primera edició dediquem aquest espai a la recent creada associació cultural "La Mare".

La Mare Cultural

Què és La Mare Cultural?

La Mare Cultural som un grup de persones joves del Solsonès —constituïdes a dia d'avui en associació— mogudes per un ànim i una voluntat comunes: impulsar i dinamitzar l'activitat cultural a la comarca. Per això ens agrada parlar d'un projecte d'arrel, ja que posa la mirada a la cultura local i als entorns naturals de la comarca des dels quals es volen dinamitzar les arts en viu. A més a més, malgrat que el projecte hagi irromput en un escenari incert, contràriament ha optat per aferrar-se al territori i fomentar-ne la vida cultural tot guardant una mirada àmplia que convidi gent d'aquí i gent d'allà. Per tant, un dels objectius també és obrir el territori a la seva gent i a tothom qui tingui ganes de capbussar-s'hi tot creant experiències de tot artístic capaces de connectar les espectadores amb la natura. Amb tot, volem que la Mare sigui garant de la creació d'un univers cultural que esdevingui sensible i honest amb l'entorn.

D'on surt i per què aquest nom?

Principalment del parc de "La Mare de La Font", punt icònic del municipi de Solsona on creiem que moltes de les circumstàncies que reivindicuem hi són intrínseques. Alhora, considerem que és una bona manera de reivindicar la cultura en femení i concebre-la com aquella que crea vida, gesta, cuida i estima. La cultura aquí és la verdadera "Mare" i l'entorn contribueix a apadrinar aquest significat que hem volgut materialitzar mitjançant les arts en viu.

Acte a la Mare de la Font, Solsona. Estiu 2020.

Quan es va crear l'associació, quines motivacions i necessitats us van portar a fer-ho?

L'associació es va crear tot just fa pocs mesos, quan vam decidir posar definitivament en marxa la primera acció de La Mare. Les motivacions que ens han empès a impulsar el projecte, que inicialment era un batibull d'idees força diferents entre si, han estat el de donar una segona vida molt més acurada a la cultura de proximitat capaç de fer justícia al vessant més multidisciplinari i heterogeni que desprèn la cultura. En aquest sentit, contemplàvem la necessitat d'introduir aquest concepte més ampli a l'activitat cultural de casa, la qual cosa consideràvem una mancança. És a dir, en moltes ocasions, les cites culturals locals que es duen a terme passen tan sols per

campes com el de la música. Mentrestant, s'obliden ramificacions com la de les arts plàstiques, la poesia i la literatura, les arts escèniques, les arts culinàries, l'artesanía, etc. Totes les membres del col·lectiu vam coincidir en aquest punt de vista i, per tant, localitzada la mancança, volíem teixir una iniciativa que visibilitzés l'heterogeneïtat inherent a la cultura i, sobretot, fer-ho des de i amb la màgia de la natura. Podríem dir aquest era el repte més abstracte.

Per altra banda, guardàvem un repte més ambiciós i transversal que consistia en el següent. La idea era i és crear activitat en un moment en el qual tot això escasseja. La falta de recursos i les restriccions sanitàries han implicat que haguem creat un esdeveniment íntim i immersiu, amb el qual ens sentim molt

L'entrevista

Actes a la Mare de la Font, Solsona. Estiu 2020.

còmodes. Decréixer, fer coses a mida i no descuidar cap detall. I mica en mica crear una base sòlida que esdevingui en conscienciació de l'administració pública, de la pròpia organització i del públic. Amb tot, creiem que ara més que mai és el moment més idoni per reivindicar la necessitat de la cultura com a pilar de l'estat del benestar així com reprendre activitats i fer pedagogia del valor que això té. La gent agafa avions i trens sense distàncies de seguretat i sense cap problema. La gent va al bar i més del mateix. Per què dubtem llavors a l'hora d'assistir a un acte cultural? Cuidat al detall, que segueix totes les mesures de seguretat i prevenció? És el nostre ofici i trobem que assistir —o organitzar— un acte així, a part del plaer i l'experiència, és una manifestació de la necessitat de seguir programant i consumint cultura.

Quines activitats organitzeu?

De moment, hem celebrat la primera edició de La Mare i n'hem tingut una resposta social plaent, satisfactòria i agraiada. La Mare es tracta de la primera acció d'aquest nou reducte associatiu, que va tenir lloc els passats dies 31 de juliol i 1 d'agost a la Mare de la Font i a la Font de la Mina. L'hem definida com un festival petit a consciència amb l'objectiu d'habitar els cos i l'entorn amb el cor i la ment. En aquest sentit, el vestit és el de la cultura en petit format allunyada de les aglomeracions i propera a un clima intimista. Conscients que posem sobre la taula dos atributs que, a voltes, avancen a contracorrent respecte les dinàmiques i rutines convencionals, en circumstàncies com les presents es reivindiquen com a valors i principis més necessaris que mai.

Aquest primer esdeveniment ha trobat la raó de ser en la natura, la immersió i la música, una tríada d'elements que volem seguir conjugant en les properes edicions així com en altres cites culturals que poguem organitzar.

Ara bé, tenim moltes idees al cap i moltes ganes a la sang. Caldrà donar forma a aquestes idees i veure com podem impulsar-les. Els Esquirols deien que després de la lluita intensa vindrà el repòs, però el cert és que nosaltres tenim ganes de més.

Quines perspectives de futur teniu?

Malgrat la situació actual, les perspectives de futur són positives, sobretot després de veure com la gent ha respost a la primera edició de La Mare. Recollim fruits saborosos —com els de Josep Carner—, que són resultat d'haver sabut abonar la terra amb l'esforç que li correspon. Tant públic com artistes, productores locals, participants directes i també indirectes així com col·laboradores han aconseguit visibilitzar la màgia de la cultura amb el convenciment que el món local és garant de llavors fructíferes. Podríem dir que la criatura ha nascut sana i amb un llagrima amarada de vida. Darrere de la Mare hi ha professionals amb noms i cognoms que han col·laborat, a voltes desinteressadament, i des de la organització volem agrair la seva tasca des de la total satisfacció i honestat. Sense elles no hagués estat possible ni de bon tros. Ara tenim un precedent, una marca que ens ha deixat clavar les arrels i ens dona ales a la vegada. Ens toca seguir volant i clavant les arrels.

Acte a la Mare de la Font, Solsona. Estiu 2020.

L'entrevista

La Mare Cultural

Teniu relació amb altres entitats del territori? Què us aporta?

De moment, no hem sumat esforços amb cap altra entitat local, tot i que no descartem fer-ho d'ara endavant. De fet, un dels objectius de l'associació és fer xarxa amb el teixit associatiu per tal d'organitzar trobades i actes de manera conjunta. Creiem que cal aprofitar el valor que té el territori en termes associatius i no volem descuidar aquesta fortalesa, ans el contrari. Ara per ara, en el marc de la primera edició de La Mare des de la barra vam oferir productes d'algunes productores de proximitat. No es tracta de cap entitat, ho sabem, però són persones, a voltes petites empresàries, que han decidit volcar la seva tasca al territori. En aquest sentit, hem cregut convenient i enriquidor servir-nos dels seus productes i així visibilitzar la producció que es fa a casa.

“FEM COSES. A AQUELLS
QUE NO FAN MAI RES NO ELS
TINGUEM EN COMPTE, SI NO
ÉS PER DI’LS-HI AIXÒ: «FEU
COSES O CALLEU. NO SIGUEU
EL FEMER QUE DESTORBA
EL VIANANT». I SI VOLEN
PARLAR, NO ELS ADMETEM
DISPUTA. FEM COSES.”

Joan Salvat-Papasseit

ACTUA

Talaia

Des de la “Talaia” us presentarem entitats i experiències d’altres territoris que creiem interessants de donar a conèixer. La primera primera “talaia” la dediquem a conèixer la cooperativa “Autonomia energètica”, de Saldes. Parlem amb Ignasi Ripoll, regidor de l’ajuntament de Saldes, impulsor de la iniciativa.

Cooperativa energètica Pedraforca

El poble de Saldes, als peus del Pedraforca. Fotografia: Josep Pujantell

Com sorgeix la iniciativa i per què?

La iniciativa neix de l’Ajuntament de Saldes, que porta temps treballant per l’autosuficiència energètica del municipi. Va ser dels pioners en canviar tot l’enllumenat públic per làmpades Led, cosa que va reduir un 52% el consum energètic. A més, aquestes làmpades produeixen un tipus de llum que interfereix el mínim amb la fauna nocturna i no dispersa la llum a l’espai. Això va comportar que Saldes obtingués el premi al cel nocturn de qualitat. També fa anys que la calefacció de les instal·lacions municipals es fa mitjançant estella provenint de la fusta residual dels boscos municipals que s’exploten de manera sostenible per la mancomunitat de municipis berguedans per la biomassa. El següent pas era crear

un parc fotovoltaic per que els veïns i veïnes del municipi produïssin la seva pròpia energia. Les característiques del municipi, amb tres nuclis urbans, dos llogarrets i moltes cases disseminades, la majoria a la part obaga, impossibilitaven l’autoconsum compartit ja que per fer-ho s’exigeix que les cases siguin en un entorn de 500 mtrs i que cada aportació a la xarxa sigui menor de 100Kw. Després de moltes consultes i de donar-hi voltes van creure que la millor manera de fer-ho era de forma cooperativa, concentrant les plaques en un punt en lloc de fer-ho a cada habitatge, per guanyar en eficiència i sostenibilitat. On cada veïna i veï de Saldes que vulgues, pugues col·locar les seves plaques i produir la seva energia, simplificant i abaratint també

ACTUA

Talaia

les tasques d'instal·lació i manteniment. D'aquesta manera, els habitats de la part obaga del municipi que tenen menys hores de sol i amb cases amb pitjors orientacions, també podran tenir plaques per produir la seva energia amb una ubicació òptima en les mateixes condicions que la resta.

Quina activitat té la cooperativa i a quins pobles treballa?

L'objectiu de la cooperativa és que el municipi de Saldes arribi a ser autònom energèticament, de moment amb la construcció d'una planta de producció elèctrica solar i que aquesta energia la pugui comercialitzar la pròpia cooperativa entre les persones associades. Inicialment l'àmbit d'actuació és el poble de Saldes

On s'instal·len les plaques? Ha sigut necessari algun tipus de modificació de normativa urbanística?

Les plaques s'instal·laran en terrenys on es van ubicar les antigues instal·lacions de les mines de carbó. L'ajuntament ha iniciat el treball per fer una modificació puntual de les Normes Subsidiàries de Saldes per canviar l'ús actual "extractiu" per l'ús "agrícola" que és un ús que permet la instal·lació de plaques fotovoltaïques.

Qui produeix i qui consumeix l'energia generada?

Per adaptar-nos a la legislació, que no permet que una mateixa entitat produeixi, distribueixi i comercialitzi l'energia elèctrica, haurem de crear dues entitats. La primera és la cooperativa de consum que està naixent i que comercialitzarà entre les persones associa-

Entrada a la propietat de l'ajuntament dels antics "Carbones Pedraforca S.A.", on s'ubicaran les plaques fotovoltaïques. . Font: Ignasi Ripoll

des l'energia que produeixi la planta fotovoltaïca on estaran instal·lades les plaques dels socis. Per produir l'energia elèctrica, la cooperativa, juntament amb l'Ajuntament, crearan una societat que construirà la central fotovoltaïca, on cada persona associada a la cooperativa podrà posar les seves plaques i l'energia que produeixi se li descomptarà del rebut de la llum que girarà la cooperativa. De moment, com dèiem abans, només produïrem i comercialitzarem. La distribució seguirà en mans d'Endesa que és la propietària de la xarxa de distribució, xarxa que, no hem d'oblidar, va ser creada en el seu moment per petites companyies tant municipals com privades que cobrien les necessitats del territori. Paral·lelament l'Ajuntament forma part del nucli de municipis que està creant l'Associació de Municipis per l'Energia Pública, que lluitarà pel retorn als municipis de la xarxa de distribució elèctrica. Inicialment, la

previsió, degut a l'espai que disposem, és de produir aproximadament una tercera part de l'energia que es consumeix al municipi. La intenció tant de la cooperativa com de l'Ajuntament és arribar en un futur a cobrir les necessitats energètiques de tot el municipi.

Com afronteu i vinculen la producció, comercialització i distribució?

Com dèiem abans, estem iniciant un projecte que pretén arribar a l'autosuficiència energètica del municipi. Inicialment produïrem uns 600Kw que és el que permet l'espai de que disposem. En la mesura que trobem nous espais o noves fonts de producció anirem ampliant fins assolir l'objectiu d'autoabastir tot el municipi. Ja al començament de la legislatura l'Ajuntament va escriure una carta a Endesa, demanat-los per el preu de la xarxa al municipi i interessant-se

ACTUA Talaia

per la seva compra (no cal dir que sense gaires esperances). Paral·lelament a això es va unir a un grupet de micropobles per anar donant passos cap a la recuperació de la xarxa de distribució. Aquest grupet de micropobles va anar creixent i aquest propers mesos, constituïran l'Agrupació de Municipis per l'Energia Pública que integrarà, de moment, 92 municipis i 4 entitats que representen 3.390.845 persones. Membres del consistori van visitar l'Ajuntament de Centelles, que conserva la xarxa de distribució de des de començament del segle passat i és de propietat municipal, per veure si el seu model era possible reproduir-lo al nostre municipi. També va estudiar el cas de Caldes de Montbui, on l'Elèctrica Caldense, una entitat privada, produeix, distribueix i comercialitza energia elèctrica. Un altre cas que va estudiar el consistori va ser el de Camprodon, on una cooperativa amb participació municipal és propietària de la xarxa de distribució des del temps de la segona república. Altres dues cooperatives de les mateixes característiques produeixen i comercialitzen l'energia elèctrica al municipi. A banda d'això, va tenir contactes amb enginyeries per que estudiessin la viabilitat (material i legal) de construir una xarxa pròpia, paral·lela a la d'Endesa. Tot això van ser passos donats per l'Ajuntament abans de proposar la creació d'una cooperativa a les veïnes i veïns de Saldes, quant tantejava de quina manera es podia autoabastir d'energia el municipi. Ara tots els esforços de la Cooperativa estan centrats en posar en marxa l'autoproducció i comercialització d'energia elèctrica. Un cop estigui aquesta fase consolidada, no descartem reprendre el projecte d'assolir la construcció d'una xarxa de distribució pròpia.

Equipaments on s'ubicaran les plaques fotovoltaïques, a teulada i al sòl. Font: Ignasi Ripoll

La cooperativa facilita d'alguna forma les noves instal·lacions fotovoltaïques o d'energies renovables d'iniciativa privada, siguin o no d'autoproducció?
Sempre seran d'autoproducció, ja que el que produeixen les plaques que instal·li cada persona associada, serà la quantitat que se li descomptarà del seu rebut de la llum. També podran ser sòcies empreses del municipi, però sempre el límit de producció serà el propi consum de les seves instal·lacions.

Existeixen bonificacions fiscals a nivell d'IBI i de ICIO per a noves instal·lacions?

L'Ajuntament, en lloc de fer bonificacions fiscals a particulars, va apostar per facilitar un espai i una proposta cooperativa per que cada casa del municipi pogués produir la seva energia.

Com es financia la cooperativa?

Inicialment, només comptem amb les aportacions dels socis de la cooperativa. També, per suposat, ens presentarem a qualsevol ajut públic i si fos necessari, no descartem altres fons de finançament.

Si es produeix excedent, es compensa, es ven a la xarxa? Com es gestionen i distribueixen els excedents econòmics?

Com ja hem comentat, degut als impediments legals, tota la producció s'aboca a la xarxa i posteriorment la cooperativa l'ha de comprar per comercialitzar-la entre les persones associades. Els excedents econòmics, si hi haguessin, s'han de destinar a millorar la pròpia cooperativa, ja que es tracta d'una cooperativa de consumidors sense ànim de lucre.

ACTUA

Talaia

Quina ha estat l'acollida al poble i a pobles veïns?

Molt bona. Pensa que la idea, l'Ajuntament la va presentar a l'agost i ja som vora de quaranta persones associades (en un poble de dos-cents noranta habitants), també hi ha associada alguna empresa i ens segueixen demanant informació contínuament. I hem de tenir en compte que de moment és només això, una idea, però amb moltes ganes de convertir-la en realitat. Comencem amb un consell rector format per vuit persones amb moltes ganes de portar el projecte a bon fi.

Sovint l'energia fotovoltaica té crítiques d'impacte paisatgístic. En un poble emblemàtic com Saldes, ha generat algun tipus de rebuig? Creieu que té algun tipus d'impacte paisatgístic? Quina ha estat l'acollida per part del sector turístic?

La resposta del sector turístic ha sigut també molt molt positiva, de fet, alguna empresa del sector i empresaris i empresàries a títol personal en son sòcies. El fet de concentrar les plaques en un lloc, a banda d'afavorir l'eficiència i la sostenibilitat, també té un efecte positiu sobre el paisatge del municipi ja que no caldrà instal·lar plaques a les teulades i el lloc on s'ubicarà s'ha comprovat que no té cap efecte negatiu sobre el paisatge. Per altra banda també es millorarà l'estat de les antigues instal·lacions mineres ara en estat d'abandó. L'Ajuntament ha estat molt curós en la tria del lloc. En aquest municipi que el seu territori forma part del Pla d'Espais d'Interès Natural de la Serra d'Ensiya, del Parc natural del Cadí-Moixeró i del Espai Natural d'Interès Nacional del Pedraforca, no podia ser de cap altra manera.

Mostra de la ubicació de les plaques fotovoltaïques a teulada. Font: Ignasi Ripoll

Saldes participa també a la Mancomunitat de municipis berguedans per la Biomassa. Establiu o us imagineu alguns tipus de sinergies entre la producció fotovoltaica i la biomassa?

De moment estem en un estat molt incipient del projecte i ens volem centrar en que la producció i comercialització funcionin. Més endavant ja entomarem tots els reptes que ens anem trobant. Per suposat, a priori, no descartem cap tipus d'introducció d'altres fonts d'energia renovable que ajudi a la sostenibilitat del subministrament d'energia neta al municipi.

Hi ha municipis que han avançat en la desconexió de la xarxa i en la municipalització de la distribució. Veieu possible aquest horitzó a Saldes? Com el treballau?

Com hem dit, l'Ajuntament forma part del nucli de municipis que està creant l'Associació de Municipis per l'Energia Pú-

blica, que lluitarà pel retorn als municipis de la xarxa de distribució elèctrica.

Per altra banda, també estem explorant la possibilitat de crear una xarxa pròpia de distribució.

Arran del decret del 2019 han aflorat moltes sol·licituds de parcs solars impulsats per grans empreses a pobles rurals. Quin posicionament teniu al respecte i com creieu que s'hi pot intervenir des de projectes com el vostre?

L'Ajuntament, un cop va córrer que tenia intenció de construir un parc fotovoltaic va rebre moltes propostes d'empreses que s'oferien per construir-lo i explotar-lo, però va apostar per que, aquest cop, el benefici es quedés al territori i la cooperativa compartim totalment aquest plantejament.

ACTUA Talaia

Per què el model cooperatiu?

Aquest model cooperatiu és el que va proposar l'Ajuntament i que nosaltres volem construir. Pensem que el model cooperatiu té diversos avantatges. Crea vincles veïnals i amb el territori, és un model econòmic més estable, no depenent dels interessos especulatius de grans empreses i allunyat dels interessos polítics. També creiem que és un model que retorna els beneficis al propi territori.

Quin tipus de cooperativa sou i com us organitzeu i quantes sòcies sou?

S'ha constituït una cooperativa de consumidors i usuaris sense ànim de lucre. Ja arribem a les quaranta persones. Aquesta xifra té molt valor si pensem en que som un poble molt petit i que encara falta temps per veure el fruit de la feina que estem fent ara. Som quaranta persones que ens hem unit per treballar per un projecte il·lusionant. La cooperativa comercialitzarà energia elèctrica entre les persones associades. Qui produirà

l'energia elèctrica, serà una altra societat integrada per l'Ajuntament (que aportarà el terreny) i la pròpia cooperativa (que aportarà les plaques de les persones associades). Aquestes dues entitats duran recorreguts paral·lels i simultanis. Un cop constituïda la cooperativa (el novembre del 2020) hem de demanar els permisos corresponents per tal que el govern ens autoritzi a comercialitzar energia elèctrica. La previsió és que tot aquest procés duri menys d'un any, però de que aprofitarem per dissenyar l'estructura de comercialització i la de producció i venda a la xarxa de l'energia produïda. Un cop creada la cooperativa i l'empresa municipal, es constitueix la societat productora, formada per ambdues societats. Això preveiem que sigui a principis del 2021. També hem de tenir autoritzats el canvi de qualificació del sol i el punt de connexió a la xarxa. L'Ajuntament ja porta mesos treballant en aquests punts i estan els tràmits força avançats. Per la qual cosa, creiem que estaran resolts, si

fa o no fa al mateix temps que la cooperativa estigui autoritzada a comercialitzar energia, o sigui abans d'un any.

Quin és el model de governança i com es vincula la cooperativa al poble de Saldes?

La cooperativa de consum, com hem dit, serà la qui comercialitzarà l'energia entre les persones associades. Aquesta energia la produirà una societat formada a parts iguals per la cooperativa i una empresa municipal on l'Ajuntament aportarà el solar i la cooperativa, mitjançant les aportacions de les persones associades, les plaques fotovoltaïques.

Contempleu la possibilitat d'ampliar el projecte a altres pobles?

De moment, com ja hem dit abans, l'objectiu ara és posar en marxa tot el model de producció i comercialització d'aquesta planta. Si més endavant cap altre poble vol aprofitar la nostra experiència, per suposat que l'ajudarem tant com puguem.

Quins són els reptes que creieu que tenim els pobles petits a nivell de sobirania energètica i com hi podem avançar?

Al pobles petits crec que és on és més fàcil bastir models d'autosuficiència energètica tot i les dificultats que comporta cercar models innovadors de propietat i organització, però penso que un cop implantat el model, aquest te una fortalesa molt més gran que d'altres models empresarials. Penso que el model cooperatiu és el més robust i de millor retorn dels seus beneficis al territori.

Penso que els pobles petits, podem ser un laboratori d'autosuficiència combinant diversos sistemes de producció d'energia neta que poden servir per, posteriorment, adaptar el model a grans nuclis urbans.

ACTUA Recomanem

Ràdio la Falguera

Al “Recomanem” us compartim experiències, recursos, publicacions, articles etc., i projectes on posar el nostre granet de sorra, tant del territori com de fora.

“La Falguera” en antena, a les instal·lacions de Solsona FM. Fotografia: Anna Pujol

La Falguera neix per fer d'altaveu de les iniciatives feministes del món rural. El nou programa de ràdio gravat a Solsona FM tindrà de lila diverses ràdios de la Catalunya Central.

La Falguera és un programa radiofònic que neix amb la intenció de fer d'altaveu de les iniciatives feministes del món rural. Tracta l'actualitat del Solsonès i amplia l'eix de mires explicant moviments d'arreu on les protagonistes són les dones. El programa ha sorgit dins del Grup de Gèneres del Casal Popular La Fura, de la inquietud de dues periodistes que en formen part, l'Anna Pujol Navarro i l'Anna Montraveta Riu, que integren l'equip juntament amb la Laia Camprubí Presseguer i la Maria Moreno Viladrich. L'espai també comptarà amb la col·laboració habitual de més membres del Grup de Gèneres i d'altres entitats feministes de la Catalunya Central.

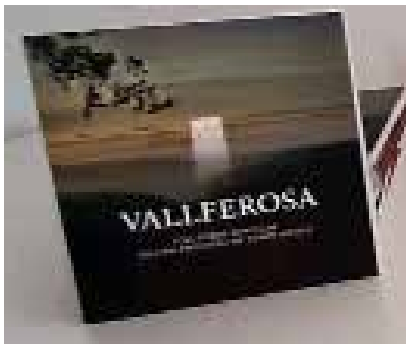
Tindrà una periodicitat mensual i una durada d'una hora. El tema central del primer programa són les generacions de dones dins d'una mateixa casa de pagès al Solsonès, amb la presència de l'exposició Vaivens Femenins de Territori de Masies. També hi ha un espai dedicat a la narrativa radiofònica a càrrec de la rapsoda Alba Mascarella, recomanacions musicals i literàries i més seccions.

Podeu escoltar La Falguera al següent enllaç: <https://soundcloud.com/la-falguera-radio>

Per conèixer més sobre la Falguera també podeu visitar el nostre Instagram: [@lafalgueraradio](https://www.instagram.com/lafalgueraradio)

Publicacions

VALLFEROSA UNA TORRE SINGULAR EN UNA FRONTERA DE TEMPS ANTIC

El passat juliol del 2020 sortia a la llum el llibre “Vallferosa. Una torre singular en una frontera de temps antic”. Editada per l'ajuntament de Torà, és la primera publicació que es dedica a aquesta torre. El llibre ha estat coordinat per l'arquitecte Josep Esteve i l'arqueòleg Joan Menchon. Recull quinze anys d'investigació d'un equip d'arqueòlegs, historiadors i arquitectes, i estudis de la tradició secular sobre Vallferosa.

El llibre, que compta amb l'aportació de 26 estudiosos, ha estat coordinat per Josep Esteve, arquitectes cerverí, i Joan Menchon, arqueòleg.

LA HISTÒRIA D'UN MIRACLE

A “La història d'un Miracle” Xavier Solà, rinerenc i autor de la publicació, recull la història del Santuari del Miracle des de la seva vessant religiosa, cultural, social i històrica. Pensada inicialment com a complement de les visites guiades que ofereix ell mateix al Santuari, el llibre es publica l'abril del 2020 i es troba a la venda al mateix Miracle, a diferents punts del Solsonès i també via contacte directa amb l'autor.

Granets de sorra

Directacoop

La Directa és una cooperativa de consum, entenen els continguts periodístics com un bé a disposició tant de les sòcies com de les que no ho són. Quinzennalment edita el diari “La Directa”, en paper i en format web, que recull informacions d'actualitat dels Països Catalans i l'acompanya d'anàlisi crític. Aposta per un contingut descentralitzat i recentment la Directa ha cobert temes d'interès pels pobles petits com l'auge de les centrals eòliques i solars o el despoblament i repoblament. Fent-te sòcia de la Directa esdevens copropietària el mitjà de comunicació i obtens el carnet La Directa, amb avantatges en l'accés a serveis i productes de projectes de l'economia solidària dels Països Catalans, entre altres, de l'ACTUA i Territori de Masies Coop.

Més informació: cooperativa.directa.cat

La Fundació Coop57 és una eina creada per la Coop57, cooperativa de serveis financers ètics i solidaris, amb l'objectiu d'enfortir el desenvolupament de l'economia social i solidària i contribuir a la lluita per una transformació social. En l'actualitat s'organitza en quatre àrees de treball: la lluita contra les desigualtats i l'exclusió social, la lluita contra la precarietat laboral, la revitalització del món rural, i l'impuls de la transició energètica. A finals del 2020 va engegar la campanya de donacions “Sortim del Guió- El guió del pròxim capítol del capitalisme ja ens el coneixem. Reescriu-vim-lo juntes!”. La campanya és oberta tant a entitats com a particulars, i l'aportació econòmica és lliure, tant de quantitat com de periodicitat.

Més informació: fundacio.coop57.coop

actua.larada.net

ACTUA Barrinant

L'apartat "Barrinant" el dediquem a recollir de forma agrupada diferents espais de recull d'informació, opinió i reflexió que segueixen oberts en el moment de la publicació del butlletí i on us animem a participar.

SOLSONÈS VIU

Formulari sobre l'estat del teixit associatiu i actualització de dades de les associacions del Solsonès i rodalies.

PAISATGE SOCIAL

Proposta d'indrets d'interès popular a preservar als pobles de l'ACTUA.

MEMÒRIA DEL PAISATGE

Revisió dels usos del territori elaborats a partir de mapes antics (anys 20's, 50's del s.XX)

MEMÒRIA POPULAR

Recull i descripció de fotografies antigues i actuals i ubicació en el mapa.

RECULL DE MEMÒRIA I CULTURA POPULAR

Recull d'elements de la cultura popular a preservar (dites, rondalles, tradicions, usos, refranys ,etc.)

ENFILA'T - INTERCANVI DE PENSAMENTS

Recull de reflexions relacionades amb vídeos i articles que giren al voltant d'ela situació de les dones.

COOP DE SOL- COMPRA COL·LECTIVA DE PLAQUES SOLARS

Inscripcions obertes a la compra col·lectiva de plaques solars per autoconsum.

CRITERIS PER AL CONSUM I CONTRACTACIÓ RESPONSABLE

Formulari adreçat tant a administracions locals com entitats.

PLENARI ACTUA

Recull de valoracions de la feina feta fins ara des de l'ACTUA i propostes de millora.

actua.larada.net/barrinant

Els anteriors espais de recull d'informació i reflexió són pissarres en blanc de recull d'idees i propostes els resultats dels quals són traspassats als veritables espais que atorguen el caràcter col·lectiu i participatiu de l'ACTUA: el plenari i els grups d'interès de les diferents àmbits de treball i accions. Si estàs interessada en participar en qualsevol d'ells, contacta amb nosaltres o emplena el formulari del web.

LES IDEEES NO VIUEN SENSE ORGANITZACIÓ

Granjei

Propers actes agendats

Febrer 2021

Del 6 de febrer al 6 de març

Curs: Cap a l'autosuficiència energètica al món rural.

Organitza: Escola Agrària del Solsonès, en col·laboració amb l'ACTUA i Territori de Masies Coop

Dilluns, 8 de febrer

Quin patrimoni (natural i cultural) dels nostres pobles volem preservar? Com ho podem fer? - Amb la presentació del servidor Solsonès en un clic.

Organitza: ACTUA i CEL
Sessió en línia.

Xxxxx, XX sw febrer-

Trobada d'associacions del Solsonès i rodalies

Organitza: ACTUA i Oficina Jove del Solsonès
Sessió en línia

XX DE FEBRER-

Plenari general de l'ACTUA. Acord línies de treball per al 2021-2023

Sessió en línia

Març 2021

Dissabte, 6 de març

12ena edició de poda de restauració d'arbres fruiters antics.

Lloc: Pinós

Projecte ACTUA

L'ACTUA és un espai d'acompanyament, suport i impuls d'actuacions i vehiculació d'idees per fer la vida als pobles del Baix Solsonès i rodalies més agradable i sostenible. Iniciat el 2009 i oficialment precebut com a Pla de Desenvolupament Comunitari, dels pocs a nivell català que són empreses per entitats comunitàries i dels pocs també empreses a zones rurals.

Contacte

actua@larada.coop
672 49 12 23
El Miracle, divendres de 10.00 a 14.00 h
actua.larada.net